

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัด
เพชรบูรณ์

ผู้ศึกษา นางอนงค์ เนตรทิพย์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์กณิดา มาประเสริฐ **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ
หลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ได้จากการสุ่มอย่างง่าย 1 ห้องเรียน จำนวน
40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้
กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ มัธยมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การทำงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ภณิดา มาประเสริฐ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระพร้อมกับติดตามผลการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพันธ์ เกียนวัฒนา กรรมการสอบที่ได้พิจารณาผลการสอบและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจนคณะครูอาจารย์ทุกคนที่สนับสนุนให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ และครอบครัวญาติมิตรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานวิจัย โดยให้ความร่วมมือสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

อนงค์ เนตรทิพย์

พฤศจิกายน 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	5
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ พุทธศักราช 25446	
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	8
กระบวนการเผชิญสถานการณ์	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
รูปแบบการวิจัย	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์	30
การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	31
การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	32
ข้อสังเกตเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้	32
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	34
สรุปการวิจัย	34
อภิปรายผล	36
ข้อเสนอแนะ	37
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	42
ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	43
ข. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์	46
ค. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	104
ง. ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหน่วยการเรียนรู้	122
จ. การหาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	126
ฉ. การหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	148
ประวัติผู้ศึกษา	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ เผชิญสถานการณ์	30
ตารางที่ 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์	31
ตารางที่ 4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์	32

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ 4 ขั้นตอนที่ สுகนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) ได้พัฒนาตามแนวของ สุนน อมรวิวัฒน์	22

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในยุคปัจจุบันนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว ทำให้วิถีชีวิตของคนต้องผูกพันกับความเจริญด้านวัตถุ ทั้งยังเป็นยุคข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร้พรมแดน คนต้องเผชิญเหตุการณ์และปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งที่แก้ปัญหาได้และแก้ปัญหาไม่ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่เยาวชนคนไทยต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงและหลักการ สามารถประเมินคุณค่าและประโยชน์ ตลอดจนการเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาให้สัมพันธ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง เยาวชนจึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาที่พร้อมให้เผชิญกับประสบการณ์จริงด้วยตนเองด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนรู้ มีบรรยากาศที่ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้นั้นมาเป็นแนวทางในการเลือกและตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2530:2) กล่าวว่า การศึกษาที่แท้จริงสัมพันธ์สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตมนุษย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง มีการขัดแย้ง มีสุข มีทุกข์ มีความหวัง มีผิดหวังเป็นธรรมดา นักเรียนควรให้ออกาสได้เรียนรู้วิถีทางของชีวิตที่สัมพันธ์กับวิธีการศึกษา หลักการคือ การเผชิญ การผจญ การผสมผสานและการเผชิญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีทางของชีวิตดังกล่าว โดยได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ การประเมินคุณค่าและประโยชน์ การเลือกและการตัดสินใจและการปฏิบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ที่ได้ผสมผสานเนื้อหาสาระเข้าด้วยกัน จึงเหมาะที่จะจัดการเรียนรู้โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและคุณธรรม มีจริยธรรมและ

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสภาพภูมิศาสตร์ท้องถิ่นที่น่าสนใจมากมาย มีความแตกต่างไปจากท้องถิ่นจังหวัดอื่น ๆ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จึงได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพชรบูรณ์ขึ้น เพื่อให้มีการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนและสภาพปัญหาของท้องถิ่น โดยจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติมรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในช่วงชั้นที่ 3

ผู้วิจัยจึงได้นำสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาวิจัยด้วยการทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์

3. สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 175 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

4.3 เนื้อหาวิชาที่นำมาทดลอง คือ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ในรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

4.3.1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 ชั่วโมง

4.3.2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 ชั่วโมง

4.4 ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

4.5 ตัวแปรที่ศึกษา

4.5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

4.5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ดึงดูดประสงค์ การจัดกิจกรรม และการวัดผลที่ครูนำสถานการณ์ด้านต่าง ๆ มาฝึกฝนให้นักเรียนปฏิบัติ โดยมีขั้นกิจกรรม คือ ขั้นเผชิญสถานการณ์ ขั้นผจญ ขั้นผสมผสานและขั้นเผชิญปัญหาตามแนวคิดของ สุมาน อมรวิวัฒน์

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นโดยครอบคลุมเนื้อหา เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ของนักเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิดและทักษะทางสังคม

6.2 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์ไปประยุกต์ใช้กับเทคนิคและวิธีการสอนอื่น ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ พุทธศักราช 2546 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. กระบวนการเผชิญสถานการณ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระแกนกลาง ว่าเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต้องเรียนและเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สาระที่ 1 : ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศิลปกรรม การกระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงามและศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2: เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1: เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ารวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2: เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1: เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2: เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3: เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1: เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2: เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทั้งนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบมีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านความรู้ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษาและสิ่งแวดล้อมศึกษาตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น โดยจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการหรือสหวิทยาการ

1.2 ด้านทักษะและกระบวนการ ในการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น ผู้เรียนควรจะได้พัฒนากระบวนการต่าง ๆ จนเกิดทักษะและกระบวนการ ดังนี้

1.2.1 ทักษะการคิด เช่น การสรุปความคิด การแปลความ การวิเคราะห์ หลักการ และการนำไปใช้ ตลอดจนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2.2 ทักษะการแก้ปัญหาตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ กระบวนการสืบสอบ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหาและตั้งสมมติฐานอย่างมีระบบ การรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูล การทดสอบสมมติฐานและสรุปเป็นหลักการ

1.2.3 ทักษะการเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการแสวงหาข้อมูลความรู้ โดยการอ่าน การฟัง และการสังเกต ความสามารถในการสื่อสารโดยการพูด การเขียน และการนำเสนอ ความสามารถในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ ตารางเวลาและการจัดบันทึก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้

1.2.4 ทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ สร้างสรรค์ผลงาน ช่วยลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง ฟังตนเอง ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่า อนุรักษ์

และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนาและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ดังนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี โดยการนำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนามาพัฒนาตนเองและสังคมได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ พุทธศักราช 2546 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.1 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ (2546) ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ปฏิบัติตามมาตรฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดและพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ตอบสนองความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีหลักการในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนี้

2.1.1 จัดเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทุก ๆ ด้านให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษา พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมือง ที่มีความรับผิดชอบโดย

1) นำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี

2) นำความรู้เกี่ยวกับโลกของเรามาสร้างความเข้าใจในกระบวนการก่อเกิดสภาพแวดล้อมของมนุษย์ เพื่อการตัดสินใจในการดำรงชีวิตในสังคม

3) นำความรู้เรื่องการเมืองการปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองชุมชนและประเทศชาติของตน

4) นำความรู้เรื่องการผลิต การแจกจ่ายและการบริโภคสินค้าและบริการมา ตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อการดำรงชีพ การประกอบอาชีพ และการ อยู่ใน สังคม

5) นำความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรม ศาสนา มาตัดสินใจในการ ประพฤติปฏิบัติตนและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

6) นำวิธีการทางสังคมศาสตร์มาค้นหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นปัญหาใน สังคมและกำหนดแนวทางประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อส่วนรวม

2.1.2 จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และใช้บริบทของ ท้องถิ่นเป็นส่วนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ทั้งสภาพภูมิศาสตร์ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและบุคคล หน่วยงาน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เป็นข้อมูลในการแสวงหา ความรู้และเชื่อมโยงความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติและระดับโลกเข้าด้วยกัน

2.1.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นทักษะทาง สังคม ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการจัดการ ที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความหมายและนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

ดังนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมเพื่อให้เข้าใจสังคมโลกที่ซับซ้อน สามารถปกครองดูแลตนเอง รับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อมของโลกได้ ซึ่งตลอดระยะเวลาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนกลุ่ม สาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะต้องใช้ความรู้อย่างมีความหมายเพื่อการตัดสินใจ การสำรวจ ตรวจสอบ การสืบค้น การสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และนำทางตนเองและผู้อื่นเชื่อมโยง ความรู้ที่เรียนสู่โลกเป็นจริงในชีวิตได้

2.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม (สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม)

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ (2546) ได้พัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่น ของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยมีการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อหาในการทดลอง ดังนี้

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นม. 1	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
1. วิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่ของโลกแต่ละแห่งที่ต่างกัน ในลักษณะทางกายภาพและระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์	1. รู้และเข้าใจ ตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่าง ลักษณะภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ 2. รู้และเข้าใจ ลักษณะเฉพาะทางภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ที่ทำให้วิถีชีวิตเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคม วัฒนธรรมของคนในเพชรบูรณ์มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกัน 3. รู้และเข้าใจ ลักษณะภูมิอากาศของเพชรบูรณ์	1. ตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างลักษณะภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ 2. ลักษณะเฉพาะทางภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ที่ทำให้วิถีชีวิตเศรษฐกิจ การปกครองและสังคม วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นเพชรบูรณ์มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกัน 3. ลักษณะภูมิอากาศของเพชรบูรณ์

<p>มาตรฐานการเรียนรู้และ สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)</p>	<p>ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นม. 1</p>	
<p>มาตรฐานการเรียนรู้</p>	<p>ผลการเรียนรู้</p>	<p>สาระการเรียนรู้</p>
<p>2. รู้จักใช้และเห็นคุณค่าของ แผนที่ชนิดต่าง ๆ เครื่องมือ ทางภูมิศาสตร์ และ เทคโนโลยีสมัยใหม่และ เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักใช้แผนที่จังหวัด เพชรบูรณ์ ในการค้นหาข้อมูล ทางภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ ได้ 2. มีความสามารถใช้แผนที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่าง ถูกต้อง 3. สามารถเขียนแผนที่แสดง ภูมิประเทศเพชรบูรณ์และแสดง ข้อมูลในแผนที่ได้ 	<p>การใช้แผนที่แสดงภูมิประเทศ ของจังหวัดเพชรบูรณ์</p>

มาตรฐาน ๓ 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
 ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรมและมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการ
 พัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นม. 1	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
1. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและทรัพยากรของ ประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ของ โลก ความสัมพันธ์กับระบบ เศรษฐกิจ และสังคม ภูมิทัศน์ หน้าที่ กุฎระเบียบ สถานการณ์ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของ ท้องถิ่นประเทศต่าง ๆ และ ปฏิบัติตนพร้อมเสนอแนวทาง การแก้ปัญหาส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น	1. รู้และเข้าใจความสำคัญ ภูมิประเทศของจังหวัด เพชรบูรณ์ที่มีผลต่อ 1.1 เศรษฐกิจ 1.2 การปกครอง 1.3 สังคมและวัฒนธรรม 2. รู้และเข้าใจสาเหตุ ผลกระทบ และแนวทาง แก้ไขที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงภูมิประเทศและ ภูมิอากาศของจังหวัด เพชรบูรณ์	1. ความสำคัญภูมิประเทศ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผล ต่อ 1.1 เศรษฐกิจ 1.2 การปกครอง 1.3 สังคมและวัฒนธรรม 2. สาเหตุ ผลกระทบ และ แนวทางแก้ไขที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงภูมิประเทศและ ภูมิอากาศของจังหวัด เพชรบูรณ์

3. กระบวนการเผชิญสถานการณ์

3.1 ขั้นตอนของกระบวนการเผชิญสถานการณ์

สุมน อมรวิวัฒน์ (2541) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การเผชิญ ชีวิตเมื่ออุบัติขึ้นและเจริญเติบโตย่อมต้องได้ผ่านพบผู้คน สิ่งแวดล้อม และเหตุการณ์มากมายหลายแบบ คนทุกวัยต้องเผชิญกับความสับสน ความเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาวะที่ต้องเผชิญนั้น

2. การผจญ หมายถึง การต่อสู้ การแก้ไขปัญหาเพื่อพ้นจากปัญหา เมื่อมนุษย์เจริญวัยขึ้น มีประสบการณ์ผ่านพบมากขึ้น ความสับสนและซับซ้อนของประสบการณ์ทำให้มีสาเหตุปัจจัยและเงื่อนไขของสถานการณ์ที่ยุ่ยากขึ้นตามลำดับ แม้จะเป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนา ก็จะมีองค์ประกอบหลายประการที่มีผลกระทบต่อความเหมาะสมพอดีของชีวิต กระบวนการเรียนรู้ต้องสอนและฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการแก้ปัญหาและมีวิธีการผจญสถานการณ์อย่างถูกต้อง

3. การผสมผสาน ชีวิตและสังคมอันมีองค์ประกอบที่ละเอียดอ่อนและหลากหลาย ย่อมต้องการความสัมพันธ์ที่ผสมกลมกลืนกันสนิทได้สัดส่วนพอเหมาะ มีเหตุผลและนำไปสู่ความวัฒนาเพราะเมื่อใดกลไกและองค์ประกอบของชีวิตไม่กินเกลียวกัน เกิดความขัดแย้งอย่างยากที่จะแก้ไข เมื่อนั้นชีวิตจักต้องวิบัติลง

4. การเผชิญ มนุษย์จึงต้องเรียนรู้ ฝึกฝนความคิด ความสามารถและวิธีการที่จะสามารถเอาชนะปัญหาได้สำเร็จ โดยไม่ก่อปัญหาสืบเนื่องต่อไป เมื่อการศึกษาสามารถช่วยให้มนุษย์เอาชนะปัญหาได้ การศึกษาจึงเป็นประโยชน์แก่ชีวิตโดยแท้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ได้เสนอการผสมผสานวิธีการต่าง ๆ เพื่อสามารถเผชิญปัญหาได้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

ขั้นตอนนี้ จะเป็นการฝึกนิสัยและทักษะในการแสวงหาความรู้ เพื่อสามารถเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากการที่บุคคลจะสามารถตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไปนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจและหลักการที่เขายึดถือ ความผิดพลาดและความล้มเหลวมักจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ปฏิบัติขาดข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ทำไปเพราะความไม่รู้ ความไม่รู้ทำให้หลงผิด ดังนั้น ในการฝึกอบรมนักเรียนให้สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ ครูควรฝึกนิสัย และฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ เพื่อเป็นการเตรียมตัวในขั้นแรกของการศึกษา นักเรียนจึงควรได้รับการ ฝึกฝนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และหลักการเบื้องต้น เพื่อนำมาปรับกับวิธีการและขั้นตอนในการแสวงหาข่าวสาร ความรู้ ในปัจจุบันมีแหล่ง

ความรู้หลายประเภท ผู้เฝ้าศึกษา เล่าเรียนจึงมีวิธีรวบรวมความรู้นั้นโดยใช้หลักเหตุผล 5 ของ พระพุทธเจ้า ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ที่ฟังมาก อ่านมาก คู่มาก ศึกษาค้นคว้ามาก รวมไปถึงการรู้แหล่ง ข่าวสารต่าง ๆ และสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวสารนั้น ๆ ได้

2. เมื่อได้ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้แล้วสามารถจับหลักการของสาระ ความรู้และ จดจำแนวคิดสำคัญไว้ได้แม่นยำ ซึ่งในปัจจุบันอาจมีวิธีการจดบันทึกข้อมูลเหล่านั้นไว้อย่างมีระบบ ระเบียบ

3. นำข้อมูลเหล่านั้นมาพูด อภิปราย ถกเถียงกันอยู่เสมอจนเกิดความเข้าใจชัดเจน ในสาระความรู้นั้น

4. เอาใจใส่เน่กคิดพิจารณาสาระความรู้นั้นจนแน่ใจ มีการทบทวน ไตร่ตรองจน กระจ่างชัด เช่น มีการทดลองใช้เพื่อพิสูจน์สมมติฐานหรือหลักการนั้นอยู่เสมอ ๆ

5. สรุปสาระความรู้และหลักการนั้นด้วยความเข้าใจที่เห็นจริงแล้วประจักษ์ด้วย ปัญญา ทั้งในส่วนเนื้อความและเหตุผล

การรวบรวมข่าวสารข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการนั้น ควรพิจารณาว่า

- 1) เป็นข่าวสาร ข้อมูลที่ง่ายหรือยากต่อการเข้าใจและการรับรู้
- 2) เป็นเรื่องธรรมดาหรือซับซ้อนอ่อนเงื่อน
- 3) มีความแคบ ความเจาะจงหรือกว้างขวาง กระจัดกระจาย
- 4) มีลักษณะคลุมเครือหรือชัดเจนเด่นกระจ่าง
- 5) มีความจริงมากกว่าเท็จหรือความเท็จมากกว่าจริง
- 6) เป็นเรื่องดีหรือเรื่องร้าย
- 7) มีองค์ประกอบเดียวหรือหลายองค์ประกอบ
- 8) มีรูปแบบ ระบบ ระเบียบหรือยุ่งเหยิง
- 9) เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม
- 10) มีแหล่งอ้างอิงหรือเป็นเรื่อง โคมลอย
- 11) เกิดจากเจตนาดีหรือเจตนาร้าย
- 12) เป็นข่าวที่ควรรู้หรือไม่ควรรู้

ขั้นที่ 2 การประเมินค่าและประโยชน์

เป็นขั้นตอนที่ฝึกฝนการเผชิญปัญหาและสถานการณ์ เน้นทักษะและความสามารถในการประเมินค่าอย่างมีจริยธรรมเป็นพื้นฐาน ขั้นตอนนี้เป็นการนำข่าวสารความรู้ที่ได้มาจัดสรุปประเด็นของข่าวสารไว้อย่างเป็นระเบียบแล้วประเมินค่าว่าประเด็นไหนถูกต้อง ดีงามเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดแท้จริง ประเด็นไหนบกพร่อง ไม่เหมาะสม ไม่ถูกไม่ควรหรือเป็นผลดีชั่วคราว ฝืนฝืน เคลือบแฝงความชั่วร้ายเอาไว้ เกณฑ์ที่จะพิจารณาถึงวิธีการและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งนั้นหรือการกระทำนั้น ได้แก่

1. เกณฑ์เกี่ยวกับเวลา การประเมินค่าของวิธีการและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นนั้น จำเป็นต้องดูว่า

- 1.1 เป็นวิธีการที่ใช้เวลาน้อย เกิดประโยชน์มาก คุ่มค่าทันที
- 1.2 เป็นวิธีการที่ใช้เวลาน้อย เกิดประโยชน์น้อย ต้องคอยนาน
- 1.3 เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก เกิดประโยชน์มาก คุ่มค่าทันที
- 1.4 เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก เกิดประโยชน์น้อย ไม่คุ้มค่าต้องคอยนาน
- 1.5 เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก เกิดประโยชน์มาก และต้องอดใจรอเป็นเวลานาน

เกณฑ์ในเรื่องเวลานี้ จึงมีส่วนสำคัญในการประเมินค่าเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับเรื่องและเหตุอื่นมาประกอบการประเมินด้วย บางคนใจร้อนต้องการเรียนลัดและรวดเร็ว บางคนใช้ชีวิตการลวก ๆ รีบเร่งจนสะเพร่าและเกิดความผิดพลาด บางคนเฉื่อยชา แต่ต้องการประโยชน์ให้มาก เวลาจึงเป็นเกณฑ์อันหนึ่งที่ทำให้คนประเมินแตกต่างกันไป

2. เกณฑ์เกี่ยวกับผู้กระทำและผู้รับประโยชน์ หากบุคคลจะต้องซังน้ำหนักระหว่างการทำงานหนักและผลประโยชน์ตกกับผู้อื่นกับการไม่ทำงาน แต่คอยรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นฝ่ายเดียว ประกอบกับเป็นคนที่เกี่ยวข้องเห็นแก่ตัว บุคคลนั้นยอมให้น้ำหนัก วิธีการที่ไม่ต้องทำงาน แต่ได้ประโยชน์มากกว่าการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม บางคนทำดี แต่ได้รับผลร้ายในช่วงเวลานั้น บางคนตั้งใจทำงานแต่ไม่ได้รับความดีความชอบ ประสพการณ์เหล่านี้จึงมักจะทำให้บุคคลประเมินค่าของการปฏิบัติและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางจิตใจที่จะยอมรับคุณค่าแท้หรือคุณค่าเทียม ซึ่งถ้าบุคคลตระหนักในคุณค่าของศีลธรรมความไม่เห็นแก่ตัว ย่อมจะทำงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยเลือกประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3. เกณฑ์ความเด่นชัดของประโยชน์ คนส่วนมากมักจะประเมินค่าของวัตถุสูง เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข มากกว่าประโยชน์ด้านจิตใจ เช่น ความสงบ ความภาคภูมิใจ ความเป็นอิสระ ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น แท้จริงแล้วประโยชน์ด้านวัตถุมักก่อให้เกิดความอยากไม่มีที่สิ้นสุด หากขาดความพอดีย่อมเป็นคุณค่าเทียม แต่ประโยชน์ทางด้านจิตใจนั้น แม้จะมอง

ไม่เห็นเด่นชัด แต่เป็นคุณค่าแท้ ดังนั้น จึงมักจะเห็นตัวอย่างอยู่ทั่วไปว่าคนประเมินคุณค่าของเงิน สูงกว่าความบริสุทธิ์ ประเมินค่าอำนาจมากกว่าความสงบสุข ประเมินค่าความสวยงามมากกว่า ความรู้สึก ทั้งนี้ เพราะประโยชน์ทางด้านวัตถุเป็นสิ่งที่เห็นชัดเจนกว่า หากการศึกษาเป็นไปเพื่อ ความเป็นมนุษย์สมบูรณ์แท้จริงไม่ควรปล่อยให้เยาวชนรุ่นหลังประเมินค่าอย่างผิด ๆ

4. เกณฑ์ความสมบูรณ์ วิธีการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติตนของบุคคล บางครั้ง แม้ว่าจะทำจนครบถ้วน แต่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่สมบูรณ์ บางครั้งมีผลดีผลเสียปะปนกันไป ทำให้มีการประเมินค่าต่างกันไป ครูจึงมักจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนประเมินตามหลักเกณฑ์ ต่อไปนี้

4.1 ประเมินค่าของความดีงามตามหลักสัจธรรม ความเชื่อ ศรัทธา ศาสนา แบบอย่างที่ดีและศีลธรรม

4.2 ประเมินค่าความเหมาะสมตามหลักค่านิยมของบุคคลและกลุ่มชนใน สถานที่หนึ่งในยุคสมัยหนึ่ง

4.3 ประเมินค่าของความสูงส่งตามหลักของวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต

4.4 ประเมินค่าของความถูกต้องตามหลักของกฎหมาย

ขั้นที่ 3 การเลือกและตัดสินใจ

เป็นขั้นตอนของการผจญและการผสมผสานผลของการประเมินค่าเพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติ เป็นการฝึกทักษะการเลือกและการตัดสินใจ เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ การเลือก และการตัดสินใจหลังจากที่ได้ประเมินค่าข้อมูลต่าง ๆ ไว้หลาย ๆ ทางแล้วนั้น นับว่าเป็นขั้นตอน ที่สำคัญมากในกระบวนการเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา เพราะทางเลือกและตัดสินใจ ผิดพลาดหรือมีความลังเลใจ บุคคลนั้นย่อมไม่สามารถแก้ปัญหาได้และอาจหลีกเลี่ยงไปจาก สถานการณ์นั้น โดยไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้แม้จะรู้วิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการเลือกและการตัดสินใจ

1. การรวบรวมข้อมูลที่ดี ทำให้สามารถกำหนดและอธิบายประเด็นสำคัญของ สถานการณ์หรือปัญหาได้

2. การประเมินค่าตามเกณฑ์ที่ถูกต้องดีงามเหมาะสม ทำให้สามารถคิดและคาดถึง ผลดี ผลเสียในการเลือกและตัดสินใจ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นที่ประเมินค่าแล้ว ทำให้สามารถกำหนด ทางเลือกและทางออกของสถานการณ์และปัญหานั้นได้

4. เมื่อมีทางเลือกหลายทางบุคคลต้องอาศัยประสบการณ์ หลักการและการทำนาย

ผล

5. ถ้าไม่มีทางเลือกหรือมีทางเลือกที่ตัดสินใจไม่ได้ จะต้องหาทางออกใหม่ที่ น่าจะเป็นไปได้

6. ตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด

7. วางแนวทางปฏิบัติให้ได้ผล

ลักษณะของทางเลือก เมื่อบุคคลได้ประเมินค่าของข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ และปัญหาแล้ว เขาจะพบกับสถานการณ์ ดังนี้

1. พบทางเลือกหลายทางและเป็นทางเลือกที่ดีทุกทางเพราะเป็นทางเลือกที่ไม่ผิด กฎหมาย ศีลธรรม ค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณี เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม สามารถนำไปปฏิบัติได้ผลดี

2. พบทางเลือกหลายทางและเป็นทางเลือกที่ร้ายทุกทาง เพราะขัดกับหลักกฎหมาย ศีลธรรม ค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณี เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น ถ้านำไปปฏิบัติจะเกิด ผลร้าย

3. พบทางเลือกหลายทางและเป็นทางเลือกที่ดีบ้าง ร้ายบ้าง ปะปนกันซึ่งต้อง เปรียบเทียบและตัดสินใจโดยรู้จักการเสียสละคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4. มีทางเลือกทางเดียว (ไม่มีทางเลือก ทางตัน) ไม่ว่าทางเลือกนั้นจะดีหรือร้ายก็ ต้องเลือกและตัดสินใจ

ลักษณะของการตัดสินใจแต่ละบุคคลมีวิธีการตัดสินใจแตกต่างกัน ดังนี้

1. ตัดสินใจได้ทันที เพราะได้สั่งสมประสบการณ์ความรู้และประเมินค่ามาแล้ว ได้ทดลองทดสอบแล้วว่า ถ้าตัดสินใจเช่นนั้น จะเกิดผลเช่นนั้นหรือเช่นใด

2. หลังจากที่รวบรวมข้อมูลและคิดประเมินค่าในระยะเวลาสั้น ๆ ก็สามารถ ตัดสินใจได้เพราะเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาที่ไม่ซับซ้อน

3. เกิดความคิดขัดแย้งและมีความยุ่งยากในการตัดสินใจจนอาจต้องกลับไปรวบรวม ข้อมูลเพื่อประเมินค่าใหม่ ประนีประนอมข้อขัดแย้งแล้วจึงตัดสินใจ

4. ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องปรึกษาหารือและขอความช่วยเหลือ จากกลุ่มหรือผู้มีประสบการณ์สูงกว่า

5. เมื่อตัดสินใจแล้วพบอุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติต้องตัดสินใจใหม่

6. ผู้ที่เกิดปัญหามากและไม่สามารถจะดับความทุกข์ (ปัญหา) ได้ คือ ผู้ที่ไม่กล้า ตัดสินใจ อาจใช้วิธีอยู่เฉย ๆ ให้เวลาช่วยแก้ปัญหาและสถานการณ์จนคลี่คลายไปเอง

องค์ประกอบที่ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด

1. ข้อมูล ความรู้ การสรุปประเด็น การประเมินค่าบ่งชี้และผิดพลาด
2. สภาพแวดล้อม บุคคล เหตุการณ์ บีบบังคับให้ต้องตัดสินใจด้วยความลำเอียง เพราะความรัก ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว และความหลงผิด (อคติ 4)
3. ขาดสติสัมปชัญญะที่จะกำหนดพิจารณาข่าวสารและการประเมินผล ตกเป็นทาสของความอยากได้ อยากมี อยากเป็น ความโกรธและความหลงและขาดhiriโอดีปะปะ ความละอายและเกรงกลัวต่อการทำชั่วมาจนเป็นนิสัย

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติ

เป็นขั้นตอนของการเผด็จ คือ การลงมือแก้ปัญหาและเผชิญสถานการณ์จนสำเร็จ ล่วงด้วยดี ในบรรดาขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นของกระบวนการเผชิญสถานการณ์นั้น แม้ว่าบุคคลจะสามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้มาประเมินค่าและตัดสินใจได้อย่างดีเพียงใด แต่ขาดการนำมาปฏิบัติ อย่างได้ผลดีแล้ว ย่อมไม่ประสบความสำเร็จ เช่น การหลงติดยาเสพติดจนเลิกไม่ได้ การถือราษฎร บังหลวงเพื่อหลีกหนีความยากจน การพูดพล่อยและพูดปดจนเป็นนิสัยของคนทั่วไปนั้นเกิดขึ้น มิใช่จากความไม่รู้ แต่เป็นเพราะว่าบ่อยครั้งเขาประเมินค่ามันผิดไม่ดี ตัดสินใจ จะกลับตัวหรือ ปรับปรุงตนเอง แต่ปฏิบัติไม่ได้หรือปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วน ไม่สม่ำเสมอหรือไม่อดทนพอที่จะปฏิบัติ การปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ละเอียดอ่อนมาก จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานและหลักเกณฑ์ ที่ดีเป็นแนวทาง และต้องฝึกรอบรอบปรับตัว ปรับจิตใจให้มีความอดทน ประณีต จึงจะอยู่ในสังคม ได้ราบรื่น พื้นฐานในการปฏิบัติคนที่บุคคลพึงสังวรอยู่เสมอ นั้น พระพุทธเจ้าได้ทรงวางหลักปฏิบัติ ไว้ในสัพปุริสธรรม 7 ดังนี้

1. ปฏิบัติตามหลักการ กฎเกณฑ์และคิดถึงเหตุผล (ธัมมัญญตา)
2. ปฏิบัติตามสาระและความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ คิดถึงผลตามสาระและความมุ่งหมายนั้น (อัตถัญญตา)
3. ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพฐานะ ความรู้ความสามารถของตน (อัตตัญญตา)
4. ปฏิบัติตนโดยยึดหลักของความพอดี รู้จักประมาณไม่เคร่งครัด เข้มงวดเกินไป หรือไม่ล่อหลอก หละหลวม เหลวไหลจนเกินไป (มัตตัญญตา)
5. ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเวลา คือ ตรงเวลา เป็นเวลาทันเวลาและพอเหมาะกับเวลา (กาลัญญตา)
6. ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกลุ่มคน ชุมชน และสังคมนั้น ๆ (ปริสัญญตา)

7. ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งย่อมแตกต่างกันในทางกาย สติปัญญา ฐานะ ความรู้ ความคิด ความสามารถ ความสนใจและคุณธรรม (ปุกคัลญุตตา) ระพีพรณ เอกสุภาพันธุ์ (2537) ได้เสนอการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ตามแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2533) ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างศรัทธา

1.1 ก่อนเริ่มบทเรียนแต่ละครั้ง ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และเร้าใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของบทเรียนให้มีลักษณะ ดังนี้

- 1) ต้องมีความสงบ
- 2) พยายามจัดให้นักเรียนได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มีการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง
- 3) จัดสภาพในชั้นเรียนให้มีความแปลกใหม่ไม่จำเจ เช่น จัดการเรียนเป็นกลุ่มบ้าง มีการเปลี่ยนกลุ่มบ้าง เปลี่ยนที่นั่ง
- 4) จัดบริเวณห้องเรียนและโรงเรียนให้สะอาดมีระเบียบและเรียบง่ายอยู่เสมอ
- 5) สร้างบรรยากาศ สร้างความสนใจ ตั้งใจเรียนเป็นพื้นฐานให้นักเรียนเป็นบรรยากาศที่ชวนให้สบายใจ ไม่มีการข่มขู่บังคับ ห้ามพูด ห้ามแสดงความคิดเห็น ห้ามลุกจากที่นั่ง แต่เน้นการสำรวจกาย วาจา ใจ ฝึกแผ่เมตตา ฝึกสมาธิอย่างง่าย ฝึกให้นักเรียนมีสติอยู่เสมอ ให้อธิษฐานว่ากำลังทำอะไร พูดอะไร คิดอะไร

1.2 สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับศิษย์

ครูต้องปฏิบัติตัวเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ คือ ต้องมีบุคลิกภาพสำรavn นำเชื่อถือ ศรัทธา สง่า สะอาด แจ่มใส และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ต้องมีความรู้ มีคุณธรรม มีความเมตตา เอื้ออาทร ทำให้ศิษย์มีความรู้สึกสบายใจที่จะเข้ามาหาและปรึกษา ครูสั่งสอนศิษย์ด้วยความรัก และเป็นที่พักพิงของศิษย์ได้อย่างแท้จริง ความเป็นกัลยาณมิตรของครู จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ศิษย์เกิดฉันทะและวิริยะในการฝึกหัดอบรมตนเอง

2. ขั้นศึกษาสังคม

2.1 ครูนำเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ที่จะนำเข้าสู่เนื้อหา

2.2 เป็นการฝึกทักษะการแสวงหาและรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ โดยครูนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์ที่ใกล้ตัวผู้เรียนและเป็นสาระสำคัญของบทเรียน

2.3 ครูแนะแหล่งข้อมูลความรู้ โดยเตรียมรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความรู้
อย่างกว้างขวาง

2.4 ให้นักเรียนฝึกรวบรวมข้อมูล โดยฝึกทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะทางสังคม เช่น การสืบสอบแหล่งที่มาเพื่อ
ถ่วงถอย ข้อมูลความรู้ให้เกิดประโยชน์

2.5 ครูจัดกิจกรรมเร้าให้นักเรียนเกิดความคิดวิธีต่าง ๆ โดยใช้คำถามอย่าง
เหมาะสม เพื่อเร้าให้เกิดความคิดแบบใดแบบหนึ่ง (โยนิโสมนสิการ)

3. ชั้นระดมเผชิญสถานการณ์

ให้นักเรียนฝึกการสรุปประเด็นสำคัญของข้อมูลเพื่อประเมินค่า หาทางเลือก
วิธีแก้ปัญหาว่าทางใดดีที่สุด โดยใช้วิธีคิดหลาย ๆ วิธี (โยนิโสมนสิการ) ได้แก่ คิดแบบสืบสาว
เหตุปัจจัย คิดแบบแยกแยะ คิดแบบสามัญลักษณ์ คิดแบบอริยสัจจ์ คิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์
คิดแบบคุณโทษและทางออก คิดแบบคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม คิดแบบอุปายปลูกเร้า คิดแบบ
เป็นอยู่ในปัจจุบัน คิดแบบวิภาษวาท เป็นขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกขึ้นในส่วนที่ตนเองเคย
กระทำ หรือเคยปฏิบัติเป็นประจำด้วยการนำความรู้ที่ได้มาจัดสรุปประเด็นและประเมินว่า ประเด็น
ไหนน่าจะถูกต้องดีงาม เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดแท้จริง

4. ชั้นวิจารณ์ความคิด

ฝึกทักษะการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนฝึกกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม
ให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคิดทดสอบกันด้วยเหตุผลจนมั่นใจว่าเป็นทางเลือกที่ถูกต้อง
เป็นการลงมติร่วมกันภายในกลุ่ม ฝึกความเป็นประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการคิดอย่างมีเหตุผล
ปราศจากอคติ เป็นขั้นที่เร้าให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ จากประเด็นปัญหา มีการสนทนา
ซักถาม วิพากษ์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่เรียน อภิปรายอย่างมีเหตุมีผล การให้อิสระ
ในการแสดงความคิดเห็นที่จะทำให้ผู้เรียนสบายใจ โดยไม่กลัวหรือหวาดระแวงว่าจะตอบผิดหรือ
ถูกดู เพราะครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่โดยใช้หลักการคิด
อันแยบคายในการเลือกและตัดสินใจ

5. ชั้นฝึกปฏิบัติ

ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน
โดยมีครูคอยสังเกตและแนะนำ และใช้วิธีการให้คำปรึกษาหารือเสมือนกัลยาณมิตร เป็นขั้นที่
ให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบแนวทางปฏิบัติ มีข้อเสนอหรือแนวคิดที่ดีอะไรบ้างในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
ให้ผู้เรียนนำแนวคิดดังกล่าวเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติหรือนำมาแต่งเป็นคำขวัญหรือข้อคิดซึ่ง
เป็นการตรวจสอบได้ว่าผู้เรียนเกิดจิตสำนึกจริงหรือไม่

6. ขั้นสรุป

- 1) ผู้เรียนแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การพูด เขียน แสดง หรือกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
- 2) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและสังเกตวิธีปฏิบัติ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ
- 3) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เช่น ใช้การอภิปรายกลุ่มช่วยกันสรุปสาระสำคัญ
- 4) ครูวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เช่น การวัดผลด้วยการประเมินความคิดรวบยอดของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ทดสอบข้อเขียน การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

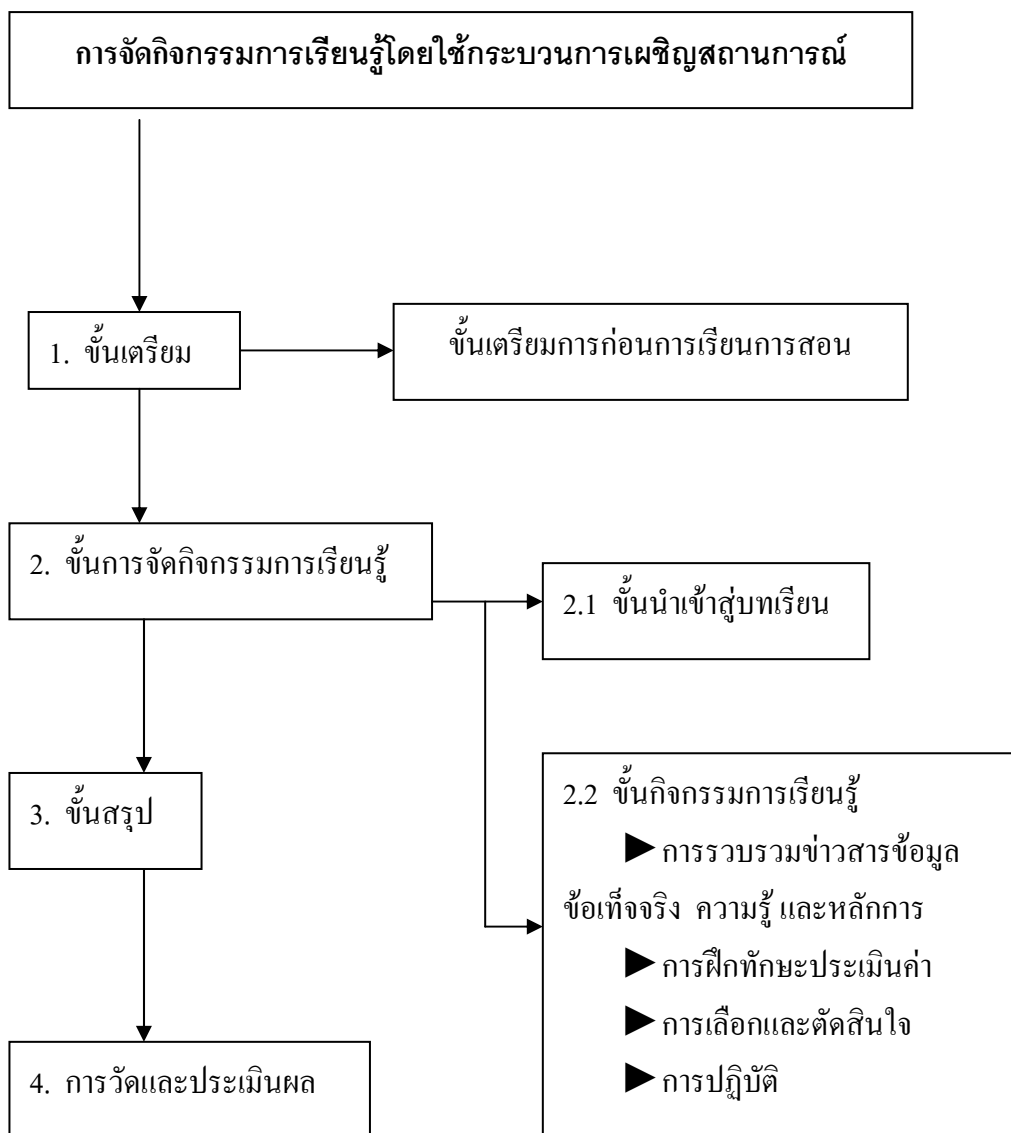
สุคนธ์ สิ้นทพานนท์และคณะ (2545: 186-188) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ตามแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ
- ขั้นที่ 2 การประเมินค่าและประโยชน์
- ขั้นที่ 3 การเลือกและการตัดสินใจ
- ขั้นที่ 4 การปฏิบัติ

การนำกระบวนการเผชิญสถานการณ์มาใช้ในการเรียนการสอนนั้น สามารถนำมาใช้ได้ ดังนี้

- 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
- 2) ขั้นสอน
  - (1) การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ
  - (2) การประเมินค่า
  - (3) การเลือกและตัดสินใจ
  - (4) การปฏิบัติ
- 3) ขั้นสรุป
- 4) ขั้นการวัดและประเมินผล

สุคนธ์ สิ้นขวานนท์ และคณะ (2545: 188) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ตามแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ 4 ขั้นตอน
ที่สุคนธ์ สิ้นขวานนท์ และคณะ (2545) ได้พัฒนาตามแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์

ที่มา : สุคนธ์ สิ้นขวานนท์ และคณะ (2545) การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์ หน้า 188

3.3 ประโยชน์ของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

สุมาน อมรวิวัฒน์ (อ้างถึงในสุคนธ์ สนิธพานนท์และคณะ : 2545 หน้า 188 - 189)

ได้อธิบายประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังนี้

1. ได้ฝึกทักษะการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลายเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
2. รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาอย่างเป็นผู้รู้เท่าทันมีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างหลากหลาย
3. รู้จักวิธีเลือกและตัดสินใจ โดยอาศัยพื้นฐานข้อมูลจากสถานที่ที่เกิดขึ้นและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. สามารถปฏิบัติตนเพื่อให้เผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหาชีวิตได้จริง ซึ่งต้องใช้วิธีการปฏิบัติโดยอาศัยหลักธรรมของศาสนาเป็นแนวทางเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุผลและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ตามแนวคิดของสุมาน อมรวิวัฒน์ จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอน หรือนักการศึกษาสมัยใหม่ควรจัดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้สอดคล้องกับวิถีทางของชีวิตที่จะสามารถจัดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน โดยจัดเป็นกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีครูเป็นผู้ชี้แนะและคอยจัดบรรยากาศ สื่อ วิธีการให้ผู้เรียนฝึกแก้ปัญหาอยู่เสมอ จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมทุกสถานการณ์ที่ต้องเผชิญและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำกระบวนการเผชิญสถานการณ์ไปใช้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ณัชชา พัฒนกุล (2533) ได้ศึกษาผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนต่อความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากกระบวนการสอนโดยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์สูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (2537) ทำการทดลองชุดการสอนจริยศึกษาที่จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้วิธีสอนด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราณีต จันทระขันตี (2542) ทำการวิจัยทดลองสอนโดยการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หลักธรรมในรายวิชา ส 0412 พระพุทธศาสนาและทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยโดยการวัดก่อนและหลัง การทดลอง ดังนี้

กลุ่มทดลอง

O_1 X O_2

O_1 แทนการทดสอบก่อนการทดลอง

X แทนการจัดการเรียนรู้

O_2 แทนการทดสอบหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 175 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ พ.ศ. 2546 ตามแนวของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง หลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้และขอบเขต เนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่เป็นแกนกลาง

3.2 ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ตามแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การเผชิญ

3.2.2 การผจญ

3.2.3 การผสมผสาน

3.2.4 การเผชิญ

3.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากลักษณะของเนื้อหาสาระเรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ จำนวน 2 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

3.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อคณะอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและแก้ไข

3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหา ความสอดคล้องและสำนวนภาษาที่ใช้และปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและขอบเขตของเนื้อหาวิชา เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ในรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการวัดผลประเมินผลทางการเรียน

4.3 สร้างแผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.4 กำหนดจำนวนข้อสอบ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ชุดละจำนวน 40 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน

4.6 นำแบบทดสอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาคั่นคว้าอิสระพิจารณา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

4.7 ปรับปรุงแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของข้อสอบ

4.8 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.9 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อสอบที่ตอบถูกและให้ 0 คะแนนสำหรับข้อสอบที่ตอบผิด ไม่ได้ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (p) หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ โดยเลือกแบบทดสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบชุดละ 30 ข้อ

4.10 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ที่ 20 ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนก่อนเรียนได้ค่าความเที่ยง 0.78 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้ค่าความเที่ยง 0.85

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

5.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับก่อนเรียน 30 ข้อกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 40 คน

5.3 เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ด้วยการทดสอบค่าที (t - test) แบบ dependent

6.1 การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ 2545:4)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อกำหนดให้ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง

6.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X - \bar{X}^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง

6.3 การหาความมีนัยสำคัญของคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

สูตร
$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อกำหนดให้ $\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนน
 $\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างยกกำลังสอง
 $(\sum D)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมของผลต่าง
N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	20.23	3.20	
หลังเรียน	40	25.28	3.09	13.64*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ตารางที่ 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.
หลังเรียน	40	7.95	2.56

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ หลังจาที่ได้รับจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเฉลี่ย 7.95 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

3. การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ตารางที่ 4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.
หลังเรียน	40	8.03	2.56

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเฉลี่ย 8.03 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

4. ข้อสังเกตเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า เมื่อให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูจัดให้ เพื่อให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุปร่วมกันในกลุ่มย่อย ในระยะแรก ๆ นักเรียนมักไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นและหารือร่วมกัน ครูผู้สอนต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอและแสดงความคิดเห็นและเน้นให้นักเรียนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งแนะนำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ว่า การแสดงความคิดเห็นร่วมกันมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ต่อมาเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนคุ้นเคยกับการพูดแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็น มีความรับผิดชอบร่วมกัน เข้าใจถึงเป้าหมายและผลที่ขึ้น มีการอธิบายเหตุผล ความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น

ในขณะที่การทำกิจกรรมร่วมกัน นักเรียนมีความสุขและสนุกกับการพูดแสดงความคิดเห็น มีการโต้แย้ง ให้เหตุผลสนับสนุนความคิดของตน โดยเฉพาะประเด็นที่มีแนวการตอบ

หลายทาง นักเรียนร่วมพูดแสดงความคิดเห็น ได้แย้งและให้เหตุผลสนับสนุนความคิดคำตอบของตน เพื่อนำไปสู่การเลือกและการตัดสินใจและสรุปประเด็นปัญหาเป็นข้อสรุปร่วมกันของกลุ่ม และสามารถนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างทีสนะกับกลุ่มอื่นได้

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้สอบถามพูดคุยกับนักเรียนถึงความรู้สึเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์ นักเรียนอยากให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้ในวิชาสังคมศึกษาและวิชาอื่น ๆ แต่ประเด็นปัญหาควรเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปที่ใกล้ตัวนักเรียน เหตุการณ์ภายในโรงเรียนและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ในรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อสาระสำคัญ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 175 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาโดยจากการสุ่มอย่างง่าย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก ฉบับละ 30 ข้อ

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ทำการทดสอบก่อนเรียนเรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ในรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ กับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ชั่วโมงและเรื่องภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ชั่วโมง รวมเวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง

3) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ได้ดำเนินการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วบันทึกผลการสอบไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ด้วยการทดสอบค่าที (t - test) แบบ dependent

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ รายวิชา ท้องถิ่นเพชรบูรณ์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับกับแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2530: 108) ที่กล่าวว่า การสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์เป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติ โดยตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการแก้ไขที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีชชา พัฒนกุล (2533) พบว่า เมื่อนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากกระบวนการสอนโดยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์สูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระพีพรรณ เอกสุภาพันธ์ (2537) พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะการคิดแบบ โยนิโสมนสิการสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณีต จันทรวงศ์ (2542) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนต่อกระบวนการเผชิญสถานการณ์สูงขึ้น อาจเนื่องมาจาก

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ตามแนวของ สุมณ อมรวิวัฒน์ มีลักษณะเด่น คือ

1) การสร้างศรัทธา คือ มีการสร้างบรรยากาศและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมกับการเรียนและความเป็นมิตรของครูกับนักเรียน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การทำให้สาระและวิธีการเรียนบังเกิดประโยชน์สูงสุด

2) การสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนได้คิด ได้ลงมือทำด้วยตนเองจากการใช้สื่อและกิจกรรม ที่ครูนำมาให้นักเรียนฝึกฝน ได้แก่ การฝึกรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ฝึกการประเมินค่า ฝึกการเลือก ฝึกการตัดสินใจ ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้คิดและลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2.2 ในขณะที่ดำเนินการวิจัยการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ผู้วิจัยได้สังเกตและสนทนากับนักเรียน และพบว่า

1) ในขณะที่ดำเนินการจัดแผนการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์นั้น ครูจะต้องทำหน้าที่คอยกระตุ้นและให้คำชี้แนะเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเพิ่มความสนใจและเอาใจใส่กับสื่อและกิจกรรมตามขั้นต่าง ๆ มากขึ้นและบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นไปอย่างเป็นกันเองภายในกลุ่ม

2) การรวบรวมข่าวสารข้อมูลของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกระตือรือร้นในการค้นหาและรู้จักการเลือกข้อมูล ข่าวสารอย่างมีเหตุผลมากขึ้น

3) ในขั้นตอนการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมและร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม ช่วยเหลือกันและกันในการวิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วยตนเองได้

จากการดำเนินการวิจัยจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีคุณภาพ รู้จักการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลและสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้นจึงเห็นว่าสมควรที่จะนำแนวทางการดำเนินการนี้ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นต่อไป

3.1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ครูผู้จัดการเรียนรู้ควรมีการเตรียมสถานการณ์ แหล่งค้นคว้า ข้อมูล ความรู้เพื่อจัดทำสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างเพียงพอและหลากหลาย

3.1.3 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการเผชิญ ผจญ ผสมผสาน และเผชิญปัญหาทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้ ครูจึงควรมีการชี้แจงหลักเกณฑ์ของกระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนของการเผชิญสถานการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้และมีความชัดเจนก่อนทุกครั้ง

3.1.4 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการเผชิญ ผจญ ผสมผสานและเผชิญปัญหาทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้ ครูควรมีการเตรียมเนื้อหาสาระความรู้ และตั้งประเด็นสำคัญให้นักเรียนได้ร่วมกันเผชิญ ผจญ ผสมผสานและเผชิญปัญหานั้น ๆ ให้ได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ไปทดลองใช้กับรายวิชาอื่นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กว้างขวางขึ้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์กับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการแบบอื่น เพื่อศึกษาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2544) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
- ณัชชา พัฒนกุล (2533) “ผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนต่อความสามารถ
ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิสนา แจมมณี (2545) *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
- ประณีต จันทร์จันทร์ (2542) “ผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมในรายวิชา ศ 0412 พระพุทธศาสนาและทักษะการคิด
แบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี
จังหวัดเพชรบุรี” ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประทีพ ฐปมมงคล (2534) *เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ศ 071 ท้องถิ่นของเรา 1*
จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดีดีการพิมพ์
- _____ (2534) *เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ศ 072 ท้องถิ่นของเรา 2*
จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดีดีการพิมพ์
- ประเสริฐ วิทยารัฐ (2543) *ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์* สำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดีดีการพิมพ์
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545” (2545)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
- ระพีพรรณ เอกสุภาพันท์ (2537) “รายงานผลการทดลองใช้ชุดคู่มือการเรียนการสอนจริยศึกษาตาม
หลักสูตร วิชาพระพุทธศาสนาและจริยศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์กับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ” โรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ (2546) *หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2546*
จังหวัดเพชรบูรณ์

- ระพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (2546) *หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับแก้ไข)*
จังหวัดเพชรบูรณ์
- ล้วน สายยศ (2545) “ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย” ใน *เอกสารการสอนชุด
วิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 4 หน้า 256-302
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สถานีอุดมวิทย์มหาวิทยาลัยจังหวัดเพชรบูรณ์ (2547) *การรายงานข่าวท้องถิ่นประจำวัน*
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์*
- สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) *การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ พิมพ์ครั้งที่ 2*
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- _____. (2533) *สมบัติพิพม์ของการศึกษาไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย*
- _____. (2541) *การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ : ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์
โครงการกิตติเมธีสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) *ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์ คีติการพิมพ์*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
ต้นแบบการเรียนรู้ทางทฤษฎีและแนวปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร*
- สำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบูรณ์ (2545) *ทำเนียบหมู่บ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทดลอง

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทดลอง

1. ชื่อ คุณวัลลา เรือนไชยวงศ์

ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายติดตามประเมินผลและส่งเสริมการศึกษาพิเศษ ระดับ 8

สถานที่ทำงาน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต กรุงเทพฯ ฯ

วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท กศ.ม วิชาเอกการวัดและประเมินการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ

1. มีผลงานการวิจัย ระดับปริญญาโท
2. มีผลงานความชำนาญการด้านวิชาการ ผลงานการดำรงตำแหน่งระดับ 8
3. เป็นวิทยากรการอบรมบุคลากรการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษ
หลักสูตรการวัดและประเมินการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา
4. ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างานการติดตามประเมินผลและส่งเสริมการศึกษา
พิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. ชื่อ คุณศักดา เรืองเดช

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับ 8

สถานที่ทำงาน โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท กศ.ม วิชาเอกหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ

1. มีผลงานการวิจัย ระดับปริญญาโท
2. มีผลงานความชำนาญการด้านวิชาการ ผลงานการดำรงตำแหน่งระดับ 8
3. เป็นคณะกรรมการประเมินผลงานวิชาการ อาจารย์ 3 ระดับจังหวัด
เพชรบูรณ์
4. บริหารงานการศึกษาและส่งเสริมการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ

3. ชื่อ คุณมานพ ม่วงอ่ำ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมศึกษา ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท กศ.ม วิชาเอกหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ

1. มีผลงานการวิจัย ในสาขาวิชาเอกสังคมศึกษา และผลงานวิจัยระดับปริญญาโท
2. มีผลงานความชำนาญการด้านวิชาการด้านการเรียนการสอนสังคมศึกษา
3. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการ อาจารย์ 3 กลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา
4. ปฏิบัติการสอนประจำภาควิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

แผนการจัดการเรียนรู้
โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์
เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นางอนงค์ เนตรทิพย์
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

**กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์**

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศซึ่งจะนำไปสู่การใช้ และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้น ม. 1	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
วิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่ของโลกแต่ละแห่งที่ต่างกัน ในลักษณะทางกายภาพและระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้และเข้าใจ ตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและ รูปร่าง ลักษณะภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ 2. รู้และเข้าใจ ลักษณะเฉพาะทางภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ที่ทำให้วิถีชีวิตเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคม วัฒนธรรมของคนในเพชรบูรณ์มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกัน 3. รู้และเข้าใจ ลักษณะภูมิอากาศของเพชรบูรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่าง ลักษณะภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ 2. ลักษณะเฉพาะทางภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ที่ทำให้วิถีชีวิตเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคม วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นเพชรบูรณ์มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกัน 3. ลักษณะภูมิอากาศของเพชรบูรณ์

<p>มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)</p>	<p>ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้น ม. 1</p>	
<p>มาตรฐานการเรียนรู้</p>	<p>ผลการเรียนรู้</p>	<p>สาระการเรียนรู้</p>
<p>2. รู้จักใช้และเห็นคุณค่าของ แผนที่ชนิดต่าง ๆ เครื่องมือ ทางภูมิศาสตร์ และ เทคโนโลยีสมัยใหม่และ เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน</p>	<p>1. รู้จักใช้แผนที่จังหวัด เพชรบูรณ์ ในการค้นหาข้อมูล ทางภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ได้ 2. มีความสามารถใช้แผนที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ได้อย่างถูกต้อง 3. สามารถเขียนแผนที่แสดง ภูมิประเทศเพชรบูรณ์และ แสดงข้อมูลในแผนที่ได้</p>	<p>การใช้แผนที่แสดง ภูมิประเทศของจังหวัด เพชรบูรณ์</p>

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรคัวัฒนธรรมและมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)	ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้น ม. 1	
มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
<p>1. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทรัพยากรของประเทศและภูมิภาคต่างๆ ของโลก ความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ และสังคม วัสดุที่ กฤระเบียบ สถานการณ์ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นประเทศต่าง ๆ และปฏิบัติตนพร้อมเสนอ แนวทางการแก้ปัญหา ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น</p>	<p>1. รู้และเข้าใจความสำคัญ ภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อ</p> <p>1.1 เศรษฐกิจ</p> <p>1.2 การปกครอง</p> <p>1.3 สังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2. รู้และเข้าใจสาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางแก้ไข ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ภูมิประเทศของเพชรบูรณ์</p>	<p>1. ความสำคัญภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อ</p> <p>1.1 เศรษฐกิจ</p> <p>1.2 การปกครอง</p> <p>1.3 สังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2. สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิประเทศของเพชรบูรณ์</p>

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาศาสตร์เพชรบูรณ์เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศและ
ทรัพยากรธรรมชาติที่ปรากฏในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

ศึกษาสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัด
เพชรบูรณ์ ประวัติความเป็นมาของจังหวัดเพชรบูรณ์ในประวัติศาสตร์และอาณาจักรโบราณที่
เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของท้องถิ่น

ศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะพื้นบ้านและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมท้องถิ่น
เช่น การละเล่น ประเพณีพื้นบ้าน ภาษาถิ่นและศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

ค้นคว้าประวัติบุคคลสำคัญที่สร้างประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางสังคม
วัฒนธรรมที่มีต่อการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นและอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร
เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตระหนักต่อปัญหา ความรัก ความผูกพันและความภาคภูมิใจ
ต่อท้องถิ่นและแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาในการร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
วัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยประสบการณ์ การเรียนรู้ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
1. ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์	1.1 ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์	4
	1.2 ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์	4
2. สภาพแวดล้อมทาง ประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์จังหวัด เพชรบูรณ์	2.1 ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดเพชรบูรณ์	2
	2.2 ประชากร	3
	2.3 เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัด เพชรบูรณ์	3
	2.4 ประวัติศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์	4
3. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะพื้นบ้าน และการ สร้างสรรค์วัฒนธรรมของ จังหวัดเพชรบูรณ์	3.1 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปะพื้นบ้าน	4
	3.2 การสร้างสรรค์วัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์	8
4. บุคคลสำคัญของจังหวัด เพชรบูรณ์	4.1 บุคคลสำคัญที่สร้างประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์	4
	4.2 ข้อคิดต่อแนวการดำเนินชีวิตของชุมชนจังหวัด เพชรบูรณ์ปัจจุบัน	2
รวม		38

หมายเหตุ หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
คือ หน่วยที่ 1 ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ เรื่อง

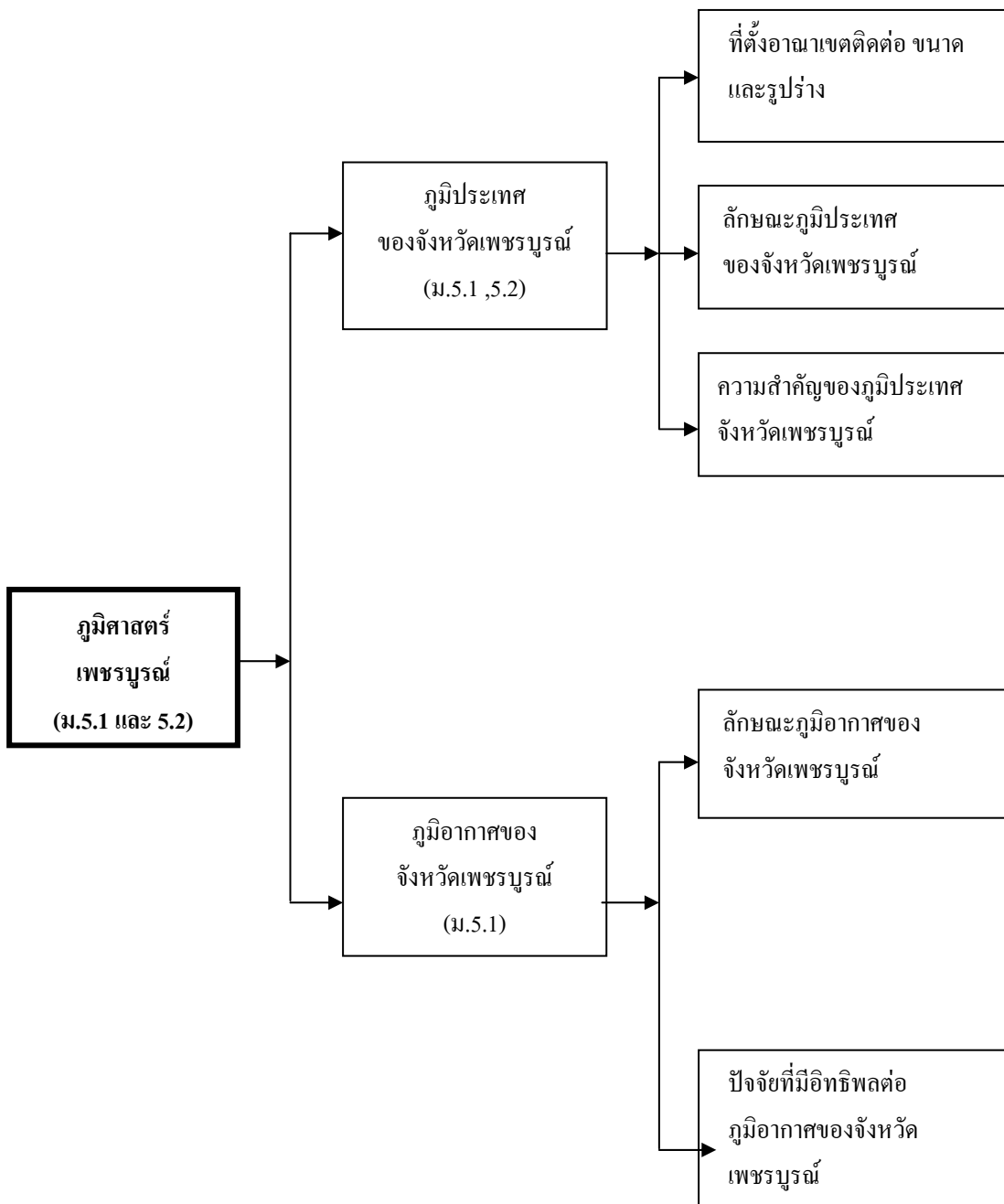
1. ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
2. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้
วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

ลำดับ ที่	จุดประสงค์การเรียนรู้ ตามทักษะกระบวนการ ที่จะประเมิน	ระดับพฤติกรรม					
		ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า
1.	อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่าง ของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้		/				
2.	อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้		/				
3.	วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคมวัฒนธรรม				/		
4.	ได้		/				
5.	อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้		/				
6.	อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัด เพชรบูรณ์ วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีผลต่อการดำเนิน ชีวิตของชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ได้				/		

ผังแนวคิดรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์

เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

แนวคิดการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ตามแนวคิดของ สุนน อมรวิวัฒน์

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	จุดมุ่งหมาย	ขั้นตอนกิจกรรม	ผลผลิต	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรม การเรียนรู้	การวัด และประเมินผล
ก. ก่อนเผชิญสถานการณ์	- เพื่อให้เห็นความสำคัญของ บทเรียน	- สร้างบรรยากาศ	- ความสงบ	บรรยากาศ	- ทำสมาธิ	- สังเกตพฤติกรรม
ข. ปฐมนิเทศ	- เพื่อเข้าใจกระบวนการเผชิญ สถานการณ์	- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	- ความเข้าใจ	- แผ่นผังขั้นตอน กระบวนการเผชิญ สถานการณ์	- อธิบาย	- สังเกตพฤติกรรม
ค. กระบวนการเผชิญ สถานการณ์						
1. ขั้นเผชิญ	- เพื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนด	- การอภิปราย	- สถานการณ์	- ป้ายนิเทศ	- อภิปราย	- สังเกตพฤติกรรม
2. ขั้นผจญ	- เพื่อเตรียมวางแผนการเผชิญ สถานการณ์ที่กำหนด	- เตรียมวางแผนการเผชิญกับ สถานการณ์โดยแบ่งกลุ่ม นักเรียน	- แผนการดำเนินงาน	- ใบงาน	- วางแผน ทำงานเป็น กลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม
3. ขั้นผสมผสาน	- เพื่อรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ - เพื่อประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ	- การระดมรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ - การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และ หลักการ	- ความรู้ ความเข้าใจ - การคิดวิเคราะห์	- แผนที่จังหวัดเพชรบูรณ์ - หนังสือภูมิศาสตร์ จังหวัดเพชรบูรณ์ - ใบความรู้ - ใบงาน	- ค้นคว้า - รวบรวม - วิเคราะห์ - สรุป - ประเมิน - รายงาน	- สังเกตพฤติกรรม - ประเมินผลงาน

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	จุดมุ่งหมาย	ขั้นตอนกิจกรรม	ผลผลิต	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรม การเรียนรู้	การวัด และประเมินผล
4. ขั้นเผชิญปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเลือกและตัดสินใจจากการประเมิน - เพื่อแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่า - ปฏิบัติและสรุปผล - การวัดผลประเมินผลหลังเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การประยุกต์ความคิดและหาแนวทาง - สนองต่อจุดประสงค์ 	- ใบงาน	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ - เลือก - แก้ปัญหา - สรุปผล 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรม - ประเมินผลงาน - ทดสอบหลังเรียน

ที่มา : ดัดแปลงจาก สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2545) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หน้า 186-188

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์

เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1

เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2547

เวลา 4 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในภาคกลางของประเทศไทย มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบลุ่มสลับกับหุบเขา มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญและมีรูปร่างลักษณะเป็นแนวภายในแนวเหนือ-ใต้ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีความสำคัญและยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคมวัฒนธรรม

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ส 5.1 และ ส 5.2

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

จุดประสงค์นำทาง

- อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้
- อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้
- วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้

สาระการเรียนรู้

- ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาด และรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์
- ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
- ความสำคัญภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครอง และ สังคมวัฒนธรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้ : กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ก. ก่อนเผชิญสถานการณ์

ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียน โดยให้นักเรียนนั่งเพื่อทำสมาธิ (5 นาที)

ข. ปฐมนิเทศ (5 นาที)

- 1) แจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
- 2) แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง / การปฏิบัติงาน / ชิ้นงานและแหล่งเรียนรู้

ค. กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1. **ขั้นเผชิญ** (เวลา 20 นาที)

การเผชิญสถานการณ์ที่กำหนด

1) ครูจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนด้วยรูปภาพแสดงภูมิประเทศของภาคเหนือ รูปภาพภูมิประเทศของภาคกลาง และรูปภาพแสดงภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ นักเรียนเห็นความแตกต่าง และวิเคราะห์จำแนกลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้

2) นักเรียนดูรูปภาพที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนแล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

3) ครูกำหนดสถานการณ์ปัญหาให้นักเรียนได้เผชิญกับปัญหา ดังนี้

- มีความคิดเห็นอย่างไรที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีภูมิประเทศเป็นภูเขา มากกว่าภูมิประเทศที่เป็นพื้นราบ
- ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลต่อด้านเศรษฐกิจมากกว่า ด้านการปกครองอย่างไร

4) นักเรียนทุกคนเตรียมร่วมกันเผชิญปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนด

2. **ขั้นผจญ** (เวลา 30 นาที)

การเตรียมวางแผนการเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนด

1) ครูจัดสถานการณ์โดยให้นักเรียนปฏิบัติงาน ณ ห้องเรียนสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดโต๊ะที่นั่งเป็นกลุ่ม ๆ จำนวน 5 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบกันเองของนักเรียน

2) นักเรียนวางแผนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนดตามใบงานที่ 1 เริ่มวางแผนการดำเนินงานให้ขึ้นไปตามขั้นตอนของกระบวนการทำงานกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2-3

3. ขั้นผสมผสาน

การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (90 นาที)

1) ครูจัดหาข้อมูลความรู้เป็นใบความรู้ที่ 1 แผนที่ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ หนังสือภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ และเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ จำนวน 5 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้เผชิญค้นคว้าหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ เรื่องภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามใบงานที่ 2 โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำตามสถานการณ์ที่กำหนด คือ

- มีความคิดเห็นอย่างไรที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีภูมิประเทศเป็นภูเขา มากกว่าภูมิประเทศที่เป็นพื้นราบ
- ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลต่อด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านการปกครองอย่างไร

2) นักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มระดมเผชิญสถานการณ์ โดยการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (30 นาที)

3) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันประเมินค่าจากข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ ที่ได้ระดมเผชิญสถานการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยฝึกคิดวิเคราะห์คุณค่าตามใบงานที่ 2

ชั่วโมงที่ 4

4. ขั้นเผชิญปัญหา

การเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่า (30 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันเลือกและตัดสินใจการประเมินค่าจากความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริงและหลักการตามแนวคิดกับสถานการณ์ที่เผชิญมาทั้ง 2 สถานการณ์ คือ

- มีความคิดเห็นอย่างไรที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีภูมิประเทศเป็นภูเขา มากกว่าภูมิประเทศที่เป็นพื้นราบ
- ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลต่อด้านเศรษฐกิจมากกว่า ด้านการปกครองอย่างไร

2) นักเรียนแต่ละกลุ่ม รายงานผลการเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่าแสดงความคิดเห็นพร้อมกับเหตุผลของกลุ่มที่ได้ตัดสินใจเลือกแล้ว

3) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการรายงานของทุกกลุ่ม
การปฏิบัติและสรุปผล (เวลา 30 นาที)

4) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ฝึกปฏิบัติเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่นของนักเรียน โดยให้นักเรียนศึกษาจากการประกอบอาชีพการมีรายได้ของผู้ปกครองนักเรียนตามใบงานที่ 3 แล้วนำมาสรุปรายงานเสนอ

5) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนรู้

1. ป้ายนิเทศ
2. แผนที่ภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์
3. หนังสือภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์
4. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
6. ใบงาน ที่ 1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
7. ใบงาน ที่ 2 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
8. ใบงาน ที่ 3 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

แหล่งเรียนรู้

ห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัดและประเมินผล

- 1.1 สังเกตพฤติกรรม
- 1.2 ทดสอบหลังเรียน
2. เครื่องมือการวัดและประเมินผล
  - 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม
  - 2.2 แบบทดสอบหลังเรียน
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล
  - 3.1 การสังเกตพฤติกรรม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ระดับ 3	=	ดี
ระดับ 2	=	พอใช้
ระดับ 1	=	ปรับปรุง
  - 3.2 การวัดความรู้และเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

9-10 คะแนน	=	ดีมาก
8 คะแนน	=	ดี
7 คะแนน	=	พอใช้
ต่ำกว่า 6 คะแนน	=	ต้องปรับปรุง

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

(ลงชื่อ) .....ผู้จัดการเรียนรู้

(นางอนงค์ เนตรทิพย์)

อาจารย์ 2 ระดับ 7

...../...../.....

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบข่ายเนื้อหา

- เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มุ่งศึกษาเพื่อเผชิญสถานการณ์ ในเรื่อง
- ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์
  - ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
  - ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์

ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ในเขตภาคกลาง ประมาณละติจูดที่ 16 องศาเหนือ กับลองจิจูดที่ 101 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 114 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 346 กิโลเมตร ตามทางหลวงสายหมายเลข 21

1.2 อาณาเขตติดต่อ

เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นจังหวัดที่มีรูปร่างค่อนข้างยาว ทอดตัวในแนวทิศเหนือ-ใต้ ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์มีเขตการปกครองติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง 7 จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดเลย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดนครสวรรค์

1.3 ขนาด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544: 2) ระบุว่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีเนื้อที่ประมาณ 12,668.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7.9 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 4,519,687 ไร่ เป็นที่พื้นที่ป่าประมาณ 2,436,402 ไร่และใช้ทำประโยชน์อื่น ๆ ประมาณ 1,961,671 ไร่ ถ้าเปรียบเทียบกับขนาดของพื้นที่จังหวัดภาคเดียวกันแล้ว นับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคกลาง

ตารางเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนพื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละของ พื้นที่ทั้งหมด
1	เพชรบูรณ์	12,668.42	13.80
2	พิษณุโลก	10,815.85	11.78
3	นครสวรรค์	9,597.69	10.46
4	กำแพงเพชร	8,607.49	9.38
5	อุทัยธานี	6,730.25	7.33
6	สุโขทัย	6,596.09	7.19
7	ลพบุรี	6,199.75	6.75
8	สุพรรณบุรี	5,358.01	5.84
9	พิจิตร	4,531.01	4.94
10	สระบุรี	3,576.49	3.90
11	พระนครศรีอยุธยา	2,556.64	2.79
12	ชัยนาท	2,469.75	2.69
13	นครปฐม	2,168.33	2.36
14	นครนายก	2,122.00	2.31
15	กรุงเทพมหานคร	1,565.22	1.70
16	ปทุมธานี	1,525.86	1.66
17	สมุทรปราการ	1,004.09	1.09
18	อ่างทอง	968.37	1.05
19	สมุทรสงคราม	872.35	0.95
20	สิงห์บุรี	822.48	0.90
21	นนทบุรี	622.30	0.68
22	สมุทรสาคร	419.71	0.45
	รวม	91,795.14	100

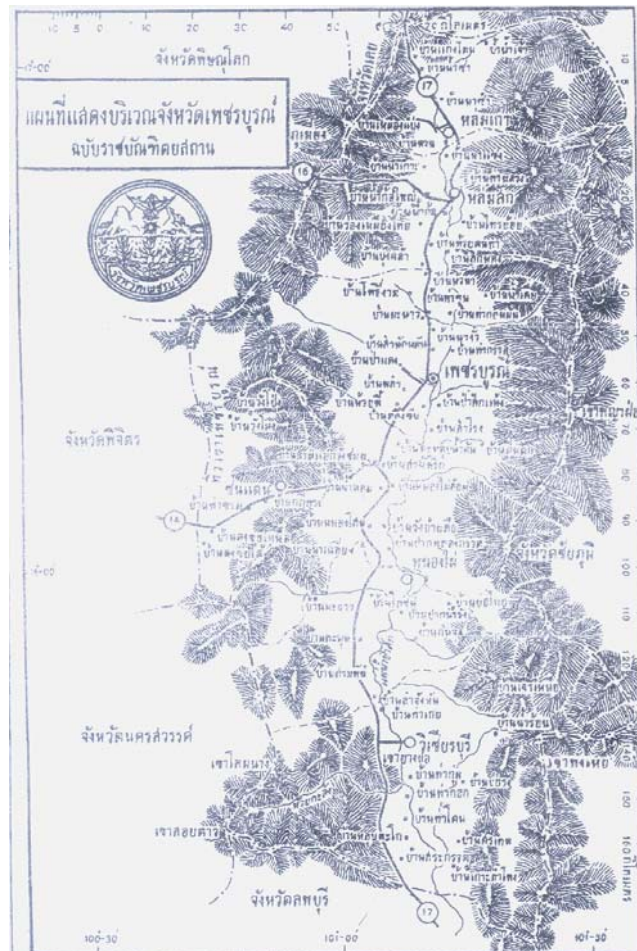

2. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ลักษณะหลัก 2 แบบ คือ ที่ราบเป็นแนวยาวในแนวเหนือ-ใต้ และมีเทือกเขาสูงหรือเนินเขา ทั้งสองด้านขนานกับที่ราบ ล้อมรอบจังหวัดอยู่ 2 เทือก ขนานกันไปในแนวเหนือ – ใต้ ได้แก่

1) **เทือกเขาเพชรบูรณ์ 1** ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวจังหวัดเพชรบูรณ์และแม่น้ำป่าสัก ทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ ความยาวสุดทิวเขาประมาณ 236 กิโลเมตร ทิวเขานี้ยาว ต่อเนื่องไปทางทิศใต้อีกเรียกว่า “ทิวเขาคงพญาเย็น” และเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดระหว่างจังหวัดเพชรบูรณ์กับจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดชัยภูมิ

เทือกเขาเพชรบูรณ์

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) “ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์

จังหวัดเพชรบูรณ์” จังหวัดเพชรบูรณ์ ดิถีการพิมพ์

2) เทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 ทิวเขาเป็นพีคไปทางทิศตะวันตกของจังหวัดเพชรบูรณ์ทอดตัวยาวไปในแนวเหนือ-ใต้ เช่นเดียวกัน ความยาวทิวเขาประมาณ 350 กิโลเมตร เป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัด คือ จังหวัดเลย และจังหวัดในภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดลพบุรี

เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีภูเขาล้อมรอบ จึงทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบในหุบเขา มีลักษณะเป็นที่ลุ่มแบบท้องกระทะหรือแอ่งกระทะหาย ประกอบด้วยเนินเขา ป่าและที่ราบเป็นตอน ๆ สลับกันไป พื้นที่มีลักษณะลาดชันจากเหนือลงไปได้ตอนเหนือมีทิวเขาสูง ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบ ถ้าอยู่ในตัวจังหวัดเพชรบูรณ์จะมองเห็นภูเขาล้อมรอบตัวจังหวัดทั้งสี่ด้าน มีแม่น้ำป่าสักซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญที่สุดของจังหวัดไหลผ่านตอนกลางของจังหวัดจากทิศเหนือไปทิศใต้ ยาวประมาณ 350 กิโลเมตร มีต้นน้ำเกิดจากภูเขาผาตาจังหวัดเลย ลักษณะภูมิประเทศ แบ่งกว้าง ๆ ได้ 3 ประเภท ดังนี้

ก. บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง

ที่ราบน้ำท่วมถึง อยู่ใกล้ ๆ กับสองฝั่งลำน้ำของแม่น้ำป่าสัก คือ ตั้งแต่อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ราบร่องเขามาโดยตลอด โดยทางทิศใต้ของจังหวัดจะมีพื้นที่ดังกล่าวมาก บริเวณพื้นที่ราบลุ่มสองฝั่งแม่น้ำเกิดน้ำท่วมในฤดูฝนบ่อย ๆ เพราะ สภาพ แม่น้ำป่าสักตื้นเขิน และเป็นแม่น้ำที่เล็กและแคบทำให้ระบายน้ำส่วนเกินไม่ทัน บริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำหลังลำน้ำสภาพดินมีการระบายน้ำไม่ดีจึงเหมาะสำหรับการปลูกข้าว

ข. บริเวณพื้นที่ราบลานตะพักน้ำและพื้นที่ราบเชิงเขา

เป็นบริเวณที่อยู่เหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ พืชสวน และพืชผัก พื้นที่จะอยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัด ตั้งแต่อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก จนถึงอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ โดยอยู่บริเวณสันตะกอนริมแม่น้ำป่าสัก ส่วนบริเวณที่ราบลูกฟูกและที่ราบเชิงเขาเป็นบริเวณพื้นที่อยู่ห่างจากแม่น้ำป่าสักออกไป เนื่องจากเป็นที่สูงจึงไม่ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำป่าสักดินส่วนใหญ่มีการระบายน้ำดี เหมาะแก่การปลูกพืชไร่

ค. บริเวณพื้นที่ที่เป็นภูเขาและเนินเขา

พื้นที่ที่เป็นภูเขาและเนินเขา มีอยู่ทั่วไปทั้งทางด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตกของตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ ยกเว้นทิศใต้และบริเวณตอนกลางริมสองฝั่งแม่น้ำป่าสัก

เท่านั้น ทอดเป็นแนวยาวมาทางด้านทิศตะวันออกจดเทือกเขาพังเหยทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ส่วน
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นเทือกเขาค้อทอดลงมาถึงทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับเทือกเขาเขต
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ยังมีเทือกเขาเป็นหย่อม ๆ ทางตอนล่างของจังหวัด

3. ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีผลต่อ

3.1 เศรษฐกิจ ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของ
จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1) การเกษตรกรรม

- อาชีพและการประกอบอาชีพของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ 85 % ของประชากรทั้งหมด
พืชไร่ที่ปลูกมากที่สุดโดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชไร่รองลงไปได้แก่ มะขามหวาน ถั่วเขียว
ข้าวฟ่าง ฝ้าย งา ละหุ่ง ถั่วเหลือง ถั่วลิสง สำหรับข้าวมีเนื้อที่ปลูกเป็นอันดับสองรองจากข้าวโพด

มะขามหวาน

- การทำสวนผลไม้ส่วนมากจะเป็นสวน
มะขามหวาน มีเนื้อที่ปลูกมา ซึ่งเป็นพืช
เศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบูรณ์ จนได้ชื่อว่า
“เมืองมะขามหวาน” เนื่องจากมีรสชาติหวาน
สนิทกว่าจังหวัดอื่น ๆ ปลูกกันมากในพื้นที่
อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอเมือง
เพชรบูรณ์ และในปัจจุบันมีผู้นิยมปลูกกันมาก
ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์และ
ได้ผลดีตลอดจนทั่วทุกภาคของประเทศไทย
เพราะมะขามหวานสามารถทนกับสภาพอากาศ
แห้งแล้งและหนาวเย็นได้ดี การประกอบอาชีพ
การเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องอาศัย
น้ำฝนจากธรรมชาติและน้ำจาก
ชลประทานบางส่วนในพื้นที่

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) “ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์”

จังหวัดเพชรบูรณ์” จังหวัดเพชรบูรณ์ ดิถีการพิมพ์

- การเลี้ยงสัตว์ จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ ทำเลที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีเนินเขาอยู่ทั่วไป พื้นที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีการเลี้ยงสัตว์ในทุกพื้นที่ของแต่ละอำเภอ เช่น การเลี้ยงโค เป็นต้น และนอกจากจะเลี้ยงสัตว์ไว้ใช้งานการเกษตรแล้วยังเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจำหน่าย ไปยังต่างจังหวัดและต่างประเทศด้วย

- การประมง จังหวัดเพชรบูรณ์มีแหล่งประมงน้ำจืด 2 ประเภท คือแหล่งประมงจากธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ อ่างเก็บน้ำและแหล่งประมงที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ เช่น สระน้ำ การเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนใหญ่เป็นผู้เพาะเลี้ยงสัตว์ที่มีไข่ทำเป็นอุตสาหกรรม เนื่องจากสภาพต่าง ๆ ของภูมิประเทศและส่วนประกอบอื่น ๆ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ประชาชนก็ตื่นตัวที่จะทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมากขึ้น เพราะถือว่าเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

2) การอุตสาหกรรม

การอุตสาหกรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ใช้วัตถุดิบประเภทผลิตภัณฑ์การเกษตรเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ปัจจุบันทางราชการกำลังส่งเสริมให้มีการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อรองรับการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีอยู่มากขึ้นให้เป็นสินค้าอุตสาหกรรม หรือสินค้ากึ่งอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร และลดอัตราการว่างงานลง และยังมีมีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนหลายชนิด เช่น การทอผ้า การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องเฟอร์นิเจอร์ การทำเครื่องจักสาน การตีเหล็ก และการทอเสื่อกก เป็นต้น

3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการยกย่องให้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของไทย เมื่อ พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับว่าทำรายได้เข้าสู่จังหวัด จังหวัดได้มีการพัฒนาโดยมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตามสภาพภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ และมีการประชาสัมพันธ์ตลอดเวลา ได้แก่

ก. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ตั้งอยู่ที่บ้านหลักเมือง หมู่ที่ 13 ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศใต้ ตามถนนสระบุรี-หล่มสัก ประมาณ 120 กิโลเมตร นับเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่เจริญรุ่งเรืองและสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยราวพุทธศตวรรษ 12-18 ลักษณะเด่นก็คือ ได้รับวัฒนธรรมทวารวดีและวัฒนธรรมเขมรโบราณ วัฒนธรรมดังกล่าวได้แพร่เข้ามายังเมืองศรีเทพในเวลาต่อเนื่องกัน มีเนื้อที่ 2,000 ไร่ สภาพทั่วไปมีโบราณสถาน โบราณวัตถุมากมาย เมื่อปี 2531 มีการปฏิสังขรณ์ พัฒนาปรับปรุงบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ให้สวยงามเพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของชาติสืบไป

ปราสาทศรีเทพ

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) “ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์
จังหวัดเพชรบูรณ์” จังหวัดเพชรบูรณ์ ดิฉิการพิมพ์

ข. เขาค้อ อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีภูเขา เนินเขาสลับซับซ้อน มีต้นไม้ขนาดใหญ่เป็นพวกไม้เบญจพรรณ ส่วนที่แปลก คือ มีต้นเหมือนต้นตาล มีผลออกเป็นทะลายเหมือนหมาก เรียกว่า ต้นค้อ และยังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่านานาชนิดและยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจบนเขาค้ออีกมากมาย เช่น พระตำหนักเขาค้อเป็นพระตำหนักที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวเพชรบูรณ์ตลอดมา ประชาชนทุกหมู่เหล่าจึงร่วมมือร่วมใจกันจัดสร้างพระตำหนักขึ้นบริเวณเขาป่า อำเภอเขาค้อ เพื่อน้อมเกล้า ฯ ถวายเป็นที่ประทับแรม ในวโรกาสที่เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรและพักผ่อนตามพระอริยาบถตามพระราชอัชฌาสัย และอนุสาวรีย์ผู้เสียสละเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่มีการต่อสู้ป้องกันผืนแผ่นดินจากลัทธิการเมือง เป็นต้น

พระตำหนักเขาค้อ

อนุสาวรีย์ผู้เสียสละ

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) “ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์
จังหวัดเพชรบูรณ์” จังหวัดเพชรบูรณ์ ดิฉีกการพิมพ์

ค. อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว

อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 700-900 เมตร อากาศหนาวเย็นตลอดปี เดิมเป็นป่าน้ำหนาวเป็นป่าคุ้มครอง และได้ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติน้ำหนาวเมื่อ วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 ในบริเวณพื้นที่อุทยานน้ำหนาวในปัจจุบันจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพื้นที่อุทยานเพื่อให้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีการสร้างสะพานห้วยตอง ซึ่งเป็นสะพานคอนกรีตที่สูงที่สุดในประเทศไทย มีการสร้างบ้านพักรับรอง เต็นท์สำหรับบริการนักท่องเที่ยวไว้ตลอดปี ในวันหยุดราชการหรือวันหยุดเสาร์อาทิตย์จะมีนักท่องเที่ยวเข้าชมเป็นจำนวนมาก จุดเด่นของอุทยานคือ มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และสวยงามตามธรรมชาติ

อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) “ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์
จังหวัดเพชรบูรณ์” จังหวัดเพชรบูรณ์ ตีพิมพ์

3.2 การปกครอง

ด้วยสภาพภูมิประเทศของเพชรบูรณ์ มีเทือกเขาสลับซับซ้อนล้อมรอบ ประกอบด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ 1 เป็นเทือกเขาที่อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด และเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด โดยมีที่ราบแบบแอ่งกระทะอยู่ระหว่างเทือกเขาทั้งสอง มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านที่ราบตอนกลางของภูมิภาคเพชรบูรณ์จากทิศเหนือสู่ทิศใต้ ทำให้เพชรบูรณ์ต้องมีการแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น

1) ส่วนราชการส่วนภูมิภาค จัดแบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ และในแต่ละอำเภอ มีขนาดพื้นที่ในการปกครอง ดังนี้

1. อำเภอเมืองเพชรบูรณ์	2,281	ตารางกิโลเมตร
2. อำเภอวิเชียรบุรี	1,632	ตารางกิโลเมตร
3. อำเภอหล่มสัก	1,535.35	ตารางกิโลเมตร
4. อำเภอหนองไผ่	1,360.20	ตารางกิโลเมตร
5. อำเภอเขาค้อ	1,333	ตารางกิโลเมตร
6. อำเภอชนแดน	1,137	ตารางกิโลเมตร
7. อำเภอหล่มเก่า	927.07	ตารางกิโลเมตร
8. อำเภอศรีเทพ	801	ตารางกิโลเมตร
9. อำเภอน้ำหนาว	620	ตารางกิโลเมตร
10. อำเภอวังโป่ง	543	ตารางกิโลเมตร
11. อำเภอบึงสามพัน	489.800	ตารางกิโลเมตร

แบ่งเป็น 117 ตำบล และ 1,308 หมู่บ้าน

- 2) ส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีหน่วยการบริหารราชการ 3 ส่วน คือ
- 2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์
  - 2.2 เทศบาล จำนวน 16 แห่ง
  - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 111 แห่ง

3.3 สังคมและวัฒนธรรม

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544 : 63) ระบุว่าประชากรของจังหวัดเพชรบูรณ์ รวม 1,040,749 คน เป็นชาย 521,864 คน และเป็นหญิง 518,885 คน ส่วนใหญ่เป็นคนไทย เชื้อชาติไทย มีส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นคนต่างด้าว เช่น ชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ถ้าแบ่งตามลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่

1. กลุ่มหล่มเก่า-หล่มสัก สืบเชื้อสายมาจากลาวหลวงพระบาง มีภาษาพูดขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ เขตอำเภอหล่มเก่าและหล่มสัก
2. กลุ่มเพชรบูรณ์ อยู่ทางตอนใต้ เป็นคนไทยที่มีขนบธรรมเนียมและประเพณีเดียวกันกับคนไทยภาคกลาง ได้แก่ เขตอำเภอเมือง อำเภอหนองไผ่ และอำเภอบึงสามพัน
3. กลุ่มเพชรบูรณ์ตอนล่าง มีชาวไทยจากภาคตะวันออกเฉียงเหนืออพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานปะปนอยู่ด้วย นำเอาขนบธรรมเนียมประเพณีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือติดมาใช้ เช่น ภาษาพูด อาหาร การแต่งกาย ประเพณีบั้งไฟ ได้แก่ อำเภอศรีเทพ อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอวังโป่ง
4. กลุ่มชาวบนหรือชะบน เป็นกลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก นับถือผี มีภาษาพูด และขนบธรรมเนียมเฉพาะกลุ่ม เชื่อว่าสืบเชื้อสายจากลาวหรือละว้า
5. กลุ่มชาวไทยภูเขา เป็นกลุ่มชนที่รวมตัวกันเป็นชนเผ่ามีภาษาพูด การแต่งกาย วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีโดยทั่วไปแตกต่างจากชนส่วนใหญ่จะตั้งหมู่บ้านอยู่กระจายอยู่บนภูเขาสูง แถบทางตอนเหนือของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ อำเภอเขาค้อ และอำเภอหล่มสัก มีหลายเผ่า เช่น ม้ง ลีซอ มูเซอร์ อีเก้อ เผ่าถิ่น ลัว่ จีนฮ่อบางส่วน โดยเฉพาะที่บ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ เป็นหมู่บ้านชนเผ่าม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และอำเภอหล่มเก่า ทับเบิก บ้านคอยน้ำเพียงดิน บ้านนาสะอุ้ง ด้านการปกครองของชาวเขาส่วนใหญ่ ปกครองในรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้าน การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ชาวเขาประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เช่น การปลูกข้าวโพดและจิง เป็นต้น

ใบงานที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
จุดประสงค์ - วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ
การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้
กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้า รวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้จาก
หัวข้อต่อไปนี้ และให้สรุปผลที่ได้จากการประเมินค่า (คิดวิเคราะห์)

1. จังหวัดเพชรบูรณ์มีภูมิประเทศที่เป็นภูเขามากกว่าภูมิประเทศที่เป็นพื้นราบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลักษณะภูมิประเทศมีผลต่อเศรษฐกิจมากกว่าด้านการปกครอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
จุดประสงค์ - วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ
การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้
กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่าของข้อมูล ความรู้ และ
หลักการจากสถานการณ์ ใบงานที่ 2 นำมาวิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศเพชรบูรณ์ ที่มีต่อ
เศรษฐกิจในท้องถิ่นของนักเรียน (ทักษะการคิดวิเคราะห์)

1. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูงกว่าภูมิประเทศที่เป็นพื้นราบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลต่อเศรษฐกิจการประกอบอาชีพการมีรายได้ของผู้ปกครอง
นักเรียนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบทดสอบ

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระการ
เรียนรู้ เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ เวลา 10 นาที

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 10 ข้อ ให้ทำเครื่องหมาย 5 ทับ ก, ข, ค และ ง ข้อที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของเพชรบูรณ์ได้

- จังหวัดเพชรบูรณ์ มีภูมิประเทศตั้งอยู่เขตภูมิภาคใดของประเทศไทย
  - เหนือ
  - ตะวันออกเฉียงเหนือ
  - กลาง
  - ตะวันตก
- ทิศเหนือและทิศตะวันออกของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับข้อใด
  - จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น
  - จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเลย และจังหวัดชัยภูมิ
  - จังหวัดเลย จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดชัยภูมิ
  - จังหวัดเลย จังหวัดพิจิตร และจังหวัดขอนแก่น
- อาณาเขตติดต่อระหว่างจังหวัดลพบุรีกับจังหวัดเพชรบูรณ์ มีสภาพภูมิประเทศเป็นอย่างไร
  - เป็นพื้นที่ราบ
  - เป็นพื้นที่ภูเขาสูง
  - เป็นที่ราบลุ่มสลับเชิงเขา
  - เป็นที่เชิงเขาและที่ราบ
- ข้อใดเป็นรูปร่างลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
  - มีลักษณะคล้ายรูปขวาน
  - มีลักษณะคล้ายฝักมะขาม
  - มีลักษณะคล้ายผลมะม่วง
  - มีลักษณะคล้ายผลแอปเปิ้ล

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้

5. ข้อใดเป็นลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
  - ก. มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงมีภูเขาสลับซับซ้อน
  - ข. มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มไม่มีภูเขา
  - ค. มีลักษณะเป็นที่สูงมีภูเขาสลับพื้นราบ
  - ง. มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแบบแอ่งกระทะ มีภูเขาล้อมรอบเป็นแนวยาว
6. พื้นที่อำเภอเขาค้อและอำเภอน้ำหนาว มีลักษณะภูมิประเทศเป็นอย่างไร
  - ก. มีลักษณะพื้นที่น้ำท่วมถึง
  - ข. มีลักษณะพื้นที่ภูเขาและเนินเขา
  - ค. มีลักษณะพื้นที่ราบลาดชันตะพักน้ำ
  - ง. มีลักษณะพื้นที่ราบและเนินเขา

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีต่อเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคมวัฒนธรรมได้

7. เพราะเหตุใด สังคมกลุ่มประชากรชาวเขาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงแตกต่างไปจากกลุ่มประชากรส่วนใหญ่
  - ก. เป็นประชากรที่มีแหล่งอาศัยอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ
  - ข. เป็นประชากรที่มีแหล่งอาศัยอยู่บนพื้นราบ เขิงเขาเป็นส่วนใหญ่
  - ค. เป็นประชากรที่มีมีแหล่งอาศัยอยู่บนพื้นลาดชันน้ำและเขิงเขา
  - ง. เป็นประชากรที่มีแหล่งอาศัยอยู่บนที่สูงและมีสังคมวัฒนธรรมเฉพาะประจำเผ่า
8. แม่น้ำป่าสักมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
  - ก. เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
  - ข. เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอุตสาหกรรม
  - ค. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของท้องถิ่น
  - ง. เป็นเส้นทางการคมนาคมการค้าขาย

9. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีลักษณะภูมิประเทศรูปร่างเป็นแอ่งก้นกระทะ
- ก. มีเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน
  - ข. มีเทือกเขาสูงล้อมรอบเป็นแนวยาวสลับกับที่ราบลุ่ม
  - ค. มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน
  - ง. ที่ตั้งของภูมิประเทศต่ำกว่าระดับน้ำทะเล
10. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์เหมาะที่จะประกอบอาชีพอะไรเป็นอาชีพหลัก
- ก. อาชีพการอุตสาหกรรม
  - ข. อาชีพการค้าขาย
  - ค. อาชีพการเกษตรปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
  - ง. อาชีพการประมง

.....

เฉลยแบบทดสอบ
เรื่อง ภูมิประเทศของเพชรบูรณ์

1. ค	2. ค	3. ก	4. ข	5. ง
6. ข	7. ง	8. ก	9. ข	10. ค

แนวคิดการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ตามแนวของ สุนน อมรวิวัฒน์

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	จุดมุ่งหมาย	ขั้นตอนกิจกรรม	ผลผลิต	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ก. ก่อนเผชิญสถานการณ์	- เพื่อให้เห็นความสำคัญของบทเรียน	- การสร้างบรรยากาศ	- ความคุ้นเคยกันเอง	- บรรยากาศ	- การทักทาย	- สังเกตพฤติกรรม
ข. ปฐมนิเทศ	- เพื่อเข้าใจกระบวนการเผชิญสถานการณ์	- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	- ความเข้าใจ	- แผนผังขั้นตอนกระบวนการเผชิญสถานการณ์	- อธิปราช	- สังเกตพฤติกรรม
ค. กระบวนการเผชิญสถานการณ์						
1. ขั้นเผชิญ	- เพื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนด	- การอภิปราย	- สถานการณ์	- ใบงาน	- อภิปราย	- สังเกตพฤติกรรม
2. ขั้นผจญ	- เพื่อเตรียมวางแผนการเผชิญสถานการณ์ที่กำหนด	- การเตรียมวางแผนการเผชิญกับ สถานการณ์โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน	- แผนการดำเนินงาน	- ใบงาน	- วางแผนทำงานเป็นกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม
3. ขั้นผสมผสาน	- เพื่อรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ - เพื่อประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ	- การระดมรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ - การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ	- ความรู้ ความเข้าใจ - การคิดวิเคราะห์	- หนังสือภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์ - แผนที่ภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์ - ใบความรู้ - ใบงาน	- ค้นคว้า - รวบรวม - สรุป - วิเคราะห์ - ประเมิน - รายงาน	- สังเกตพฤติกรรม - ประเมินผลงาน

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้	จุดมุ่งหมาย	ขั้นตอนกิจกรรม	ผลผลิต	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรม การเรียนรู้	การวัด และประเมินผล
4. ขั้นเผชิญปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเลือกและตัดสินใจจาก การประเมินค่า - เพื่อแก้ปัญหาและการ ประยุกต์ใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกและตัดสินใจจากการ ประเมินค่า - การปฏิบัติและสรุปผล - การวัดผลประเมินผลหลังเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การประยุกต์ความคิด และหาแนวทางสนอง ต่อจุดประสงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ - เลือก - แก้ปัญหา - สรุปผล 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรม - ประเมินผลงาน - ทดสอบหลังเรียน

ที่มา : คัดแปลงจาก สุคนธ์ สิริพานนท์ และคณะ (2545) การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หน้า 186-188

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์

เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2547

เวลา 4 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

จังหวัดเพชรบูรณ์มีภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของเพชรบูรณ์ ทำให้มีผลต่อการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ส 5.1 และ ส 5.2

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

จุดประสงค์นำทาง

- อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้
- อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้
- วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ได้

สาระการเรียนรู้

- ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
- อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

กระบวนการจัดการเรียนรู้ : กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ก. ก่อนเผชิญสถานการณ์

ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียน โดยการทักทายและพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศในฤดูหนาวที่ท้องถิ่นของนักเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวเองและมั่นใจที่จะเรียนรู้ในสาระต่อไป (5 นาที)

ข. ปฐมนิเทศ (5 นาที)

1. แจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
2. แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง / การปฏิบัติงาน / ชิ้นงานและแหล่งเรียนรู้

ค. กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1. ขั้นเผชิญ (50 นาที)

การเผชิญสถานการณ์ที่กำหนด

1) ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 12 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน ระดมความคิดให้สรุปลักษณะอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ของแต่ละเดือนมีลักษณะเป็นแบบใด ให้ปฏิบัติงานกลุ่มละ 1 เดือน ตามใบงานที่ 1

2) ครูให้นักเรียนอภิปรายผลการระดมความคิดของงานกลุ่ม

3) ครูและนักเรียนนำผลการอภิปรายสรุปลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในช่วงของแต่ละเดือนมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบใด

4) ครูกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนได้เผชิญ ดังนี้

- ลมมรสุมเป็นปัจจัยทำให้ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีฝนตก
- ฤดูกาลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

5) นักเรียนทุกคนเตรียมพร้อมกันเผชิญปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนด ใน

ชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมง ที่ 2-3

2. **ขั้นผจญ** (เวลา 20 นาที)

การเตรียมวางแผนการเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนด

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนใหม่เป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน ร่วมวางแผนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนดตามใบงานที่ 2

2. นักเรียนเริ่มวางแผนการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการทำงานกลุ่ม

3. **ขั้นผสมผสาน**

การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (70 นาที)

1) ครูจัดสถานการณ์โดยให้นักเรียนปฏิบัติงาน ณ ห้องเรียนจัดโต๊ะที่นั่งเป็นกลุ่ม ๆ จำนวน 5 กลุ่ม เพื่อสร้างบรรยากาศแบบกันเองของนักเรียนและจัดหาข้อมูลความรู้เป็นใบความรู้ที่ 1 แผนที่ภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์ หนังสือภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 ชุด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเผชิญสถานการณ์ค้นคว้าหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการเกี่ยวกับภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามใบงานที่ 2 โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำตามสถานการณ์ที่กำหนด คือ

- ตมมรสุมเป็นปัจจัยทำให้ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีฝนตก
- ฤดูกาลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

2) นักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มระดมเผชิญสถานการณ์ โดยการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

(30 นาที)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ ที่ได้ระดมเผชิญสถานการณ์เกี่ยวกับภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์มาอภิปรายผล

ชั่วโมงที่ 4

4. **ขั้นเผชิญปัญหา**

การเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่า (30 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเลือกและตัดสินใจการประเมินค่าจากความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริงและหลักการตามแนวคิดกับสถานการณ์ที่เผชิญมา ทั้ง 2 สถานการณ์ คือ

- ลมมรสุมเป็นปัจจัยทำให้ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีฝนตก
- ฤดูกาลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

2) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย รายงานผลสรุปจากการเลือกและตัดสินใจประเมินค่าจากสถานการณ์ ที่กำหนด

การปฏิบัติและสรุปผล (เวลา 30 นาที)

3) หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้เลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่าจาก ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงทั้ง 2 สถานการณ์แล้ว ให้นำข้อมูลมาสรุปและวิเคราะห์ลักษณะภูมิอากาศที่มีอิทธิพลต่อท้องถิ่นของตนตามใบงานที่ 3 แล้วนำมาสรุปรายงาน

4) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์
2. แผนที่ภูมิศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์
3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
4. ใบงานที่ 1 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
5. ใบงานที่ 2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
6. ใบงานที่ 3 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัดและประเมินผล

- 1) สังเกตพฤติกรรม
- 2) ทดสอบหลังเรียน

2. เครื่องมือการวัดและประเมินผล

- 1) แบบสังเกตพฤติกรรม
- 2) แบบทดสอบหลังเรียน

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- 1) การสังเกตพฤติกรรม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ระดับ 3	=	ดี
ระดับ 2	=	พอใช้
ระดับ 1	=	ปรับปรุง

- 2) การวัดความรู้และเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

9- 10 คะแนน	=	ดีมาก
8 คะแนน	=	ดี
7 คะแนน	=	พอใช้
ต่ำกว่า 6 คะแนน	=	ต้องปรับปรุง

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....

(ลงชื่อ) .....ผู้จัดการเรียนรู้

(นางอนงค์ เนตรทิพย์)

อาจารย์ 2 ระดับ 7

...../...../.....

ใบความรู้ ที่ 1

เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบข่ายเนื้อหา

เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มุ่งศึกษาเพื่อเผชิญสถานการณ์ ในเรื่อง

1. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
3. อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

1. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

1) ฤดูกาล จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะภูมิอากาศ แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน อากาศก่อนข้างร้อนจัด อากาศโดยทั่วไปแห้งแล้ง ในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณแอ่งภูเขา

ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะมีฝนตกหนัก และมีน้ำไหลป่าท่วมทั่วไปในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว อากาศหนาวเย็น และแห้งแล้ง ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม

2) อุณหภูมิ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับอุณหภูมิเฉลี่ย ตลอดปี ประมาณ 28.11 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม ประมาณ 18.13 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดในช่วงเดือนมีนาคม เดือนเมษายน ประมาณ 37 องศาเซลเซียส

3) ปริมาณน้ำฝน

มีน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 1200 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนที่มากที่สุดเดือนกันยายน ประมาณ 240 มิลลิเมตร และเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด ได้แก่ เดือนธันวาคม ประมาณ 0.80 มิลลิเมตร

ในช่วงฤดูฝน บางครั้งจะมีฝนขาดช่วงหรือฝนทิ้งช่วงไปเป็นระยะเวลานาน ประมาณ 1-3 สัปดาห์ ราวเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม ทำให้เกิดความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตร

4) การกระจายของน้ำฝน

จากข้อมูลสถิติน้ำฝน สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์ พอจำแนกการกระจายของน้ำฝนในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด ดังนี้

พื้นที่การกระจายตัวของน้ำฝนในจังหวัดเพชรบูรณ์		
ปริมาณ 120 วันต่อปี	ปริมาณ 80-120 วันต่อปี	ปริมาณ 60-80 วันต่อปี
1. พื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี 2. พื้นที่อำเภอบึงสามพัน 3. พื้นที่อำเภอวังโป่ง 4. พื้นที่อำเภอหนองไผ่ 5. พื้นที่อำเภอชนแดน 6. พื้นที่อำเภอเขาค้อ	1. พื้นที่อำเภอหล่มสัก 2. พื้นที่เมืองเพชรบูรณ์ 3. พื้นที่อำเภอชนแดน 4. พื้นที่อำเภอหนองไผ่ 5. พื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี 6. พื้นที่อำเภอศรีเทพ	บางส่วนของพื้นที่ 1. อำเภอหล่มสัก 2. อำเภอศรีเทพ

ที่มา : (2547) สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ ปี พ.ศ. 2542-2546

เดือน	ฝน (มม.)	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)			ความชื้น สัมพัทธ์ %
		สูง	ต่ำ	เฉลี่ย	
มกราคม	2.02	32.95	24.25	28.60	85.37
กุมภาพันธ์	18.38	34.29	19.55	26.92	81.58
มีนาคม	25.86	36.65	22.22	29.44	82.41
เมษายน	104.06	35.80	23.79	29.80	88.97
พฤษภาคม	175.88	34.63	24.55	29.56	90.71
มิถุนายน	130.38	33.91	24.77	29.34	91.56
กรกฎาคม	151.42	32.51	24.38	28.45	83.55
สิงหาคม	205.88	32.26	24.20	28.30	91.68
กันยายน	240.54	31.90	23.89	27.90	94.48
ตุลาคม	108.32	32.53	23.46	27.99	92.34
พฤศจิกายน	19.40	31.91	20.86	26.39	89.48
ธันวาคม	0.80	31.14	18.13	24.63	86.70
รวมเฉลี่ย ตลอดปี	1,226.10	33.37	22.84	28.11	88.24

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดเพชรบูรณ์ , 2547

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์

- 1) ที่ตั้งของพื้นที่อยู่ในละติจูด 16 องศาเหนือ จัดอยู่ในเขตโซนร้อนบางพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์จะตั้งอยู่พื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง เขิงภูเขา และบางพื้นที่จะตั้งอยู่บริเวณราบลุ่มแม่น้ำซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ภูมิอากาศแตกต่างกันไป
- 2) ความใกล้ไกลทะเล จังหวัดเพชรบูรณ์ไม่ได้รับอิทธิพลจากทะเลบริเวณปากอ่าวไทย เพราะอยู่ห่างไกลทะเล ทำให้มีภูมิอากาศในฤดูกาลแตกต่างกันมาก
- 3) ลมประจำ ลมประจำฤดู ได้แก่ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมประจำเวลา ได้แก่ มลมภูเขาและลมหุบเขา ในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์จะได้รับอิทธิพลของลมแตกต่างกัน
- 4) ลักษณะของภูเขาหรือแผ่นดินที่กีดขวางทางลม เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์มีทิวเขาขนาบทั้งด้านตะวันออกและด้านตะวันตก ทำให้พื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิประเทศแตกต่างกัน

3. อิทธิพลของภูมิอากาศต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

3.1 ความเป็นอยู่ของประชากร

ภูมิอากาศมีอิทธิพลโดยตรงต่อมนุษย์ เช่น มีผลต่อการแต่งกาย ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น การปลูกสร้างบ้านเรือนสำหรับในท้องที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จะที่มีสภาพอากาศร้อนจัดและหนาวจัด คือ ส่วนหนึ่งซึ่งมีการสร้างบ้านแบบเรือนไทยในชนบทแบบสูงโปร่ง เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก มีหน้าต่างและนอกชานสำหรับรับลม ส่วนหลังคาจะมีลักษณะลาดเท ป้องกันน้ำซังและการรั่วซึมของหลังคาในช่วงฤดูฝน ในปัจจุบันอิทธิพลจากตะวันตกทำให้มีการสร้างบ้านแบบทึบสองชั้น สามารถป้องกันความหนาวเย็นได้แต่ระบายอากาศได้ไม่ดี

3.2 สุขภาพและประสิทธิภาพการทำงาน

สุขภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของประชากรในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ขึ้นอยู่กับสภาพทางภูมิอากาศทั้งโดยตรงและทางอ้อม ถ้าอากาศไม่หนาวหรือร้อนเกินไป ท้องฟ้าแจ่มใส จะทำให้ผู้คนมีความกระตือรือร้นในการทำงานสูง แต่ถ้าอิทธิพลของภูมิอากาศหนาวหรือร้อนเกินไป จะทำให้การทำงานของประชากรในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ขาดประสิทธิภาพ มีความเมื่อยล้าทางร่างกายและอ่อนเพลียเมื่อมีอากาศร้อนจัด อีกทั้งอากาศร้อนจัดจะเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคต่าง ๆ ในชุมชนได้ เช่น เชื้อรา โรคอหิวาตกโรค เชื้อวัณโรค ในฤดูฝนมีฝนตกชุก มีน้ำท่วมขัง มีผลทำให้ผู้คนเบื่อบ้านในการเดินทางไปทำงาน การทำงานเกิดความล่าช้า

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2544) “ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์
จังหวัดเพชรบูรณ์” จังหวัดเพชรบูรณ์ ตีพิมพ์

ใบงานที่ 3

หน่วยการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
 จุดประสงค์ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัด
 เพชรบูรณ์ได้
 กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มเลือกและตัดสินใจข้อมูล ความรู้ และหลักการที่ได้รับและสรุปผล เพื่อ
 วิเคราะห์ผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในท้องถิ่นของนักเรียน (ทักษะการคิดวิเคราะห์)

1. ลักษณะภูมิอากาศแบบใด ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

2. ถ้าภูมิอากาศในฤดูฝนมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในท้องถิ่นของนักเรียน จะทำ
 อย่างไรกับผลที่เกิดขึ้น

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

แบบทดสอบ

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
 รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 สาระการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ เวลา 10 นาที

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 10 ข้อ ให้ทำเครื่องหมาย 5 ทับ ก, ข, ค และ ง ข้อที่ถูกเพียงข้อเดียว

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้

1. เหตุใดบริเวณตอนเหนือของเพชรบูรณ์ จึงมีลักษณะภูมิอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว
  - ก. เพราะภูมิประเทศเป็นเนินภูเขาและที่ราบจะส่งผลให้อากาศหนาว
  - ข. เพราะเป็นร่องมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านจะส่งผลให้อากาศหนาว
  - ค. เพราะเป็นแหล่งต้นกำเนิดของแม่น้ำสายสำคัญ จะส่งผลให้อากาศหนาว
  - ง. เพราะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงและเป็นร่องลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน
2. เมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
  - ก. มีสภาพแห้งแล้ง
  - ข. มีฝนตกชุก
  - ค. อากาศมีความหนาวเย็น
  - ง. อากาศร้อนมาก
3. ลักษณะภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของชุมชนชนบทจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
  - ก. มีผลกระทบที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว
  - ข. ชุมชนไม่สามารถดำรงชีพอยู่ในท้องถิ่นได้
  - ค. ชุมชนต้องอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองหลวงเป็นส่วนใหญ่
  - ง. ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การปลูกพืชผัก ผลไม้ได้ผลดี
4. ในเดือนเมษายน จังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิอากาศเป็นอย่างไร
  - ก. ภูมิอากาศร้อนมาก
  - ข. ภูมิอากาศมีฝนตก
  - ค. ภูมิอากาศหนาว
  - ง. ภูมิอากาศหนาวเย็นจัดและแห้งแล้ง

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้

5. ข้อใดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
  - ก. แม่น้ำป่าสัก
  - ข. ลมบกและลมทะเล
  - ค. ป่าไม้
  - ง. ความใกล้ไกลทะเล
6. จังหวัดเพชรบูรณ์ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมใดพัดผ่านที่ทำให้ภูมิอากาศเป็นฤดูฝน
  - ก. ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ข. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ค. ลมหุบเขา
  - ง. ลมภูเขา
7. ความสัมพันธ์ของคำว่า “เมืองมะขามหวาน” กับลักษณะภูมิอากาศจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร
  - ก. ภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อการปลูกผลไม้มะขามหวานได้ผลดี ทำให้เพชรบูรณ์มีชื่อเสียง
  - ข. ภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อประวัติความเป็นมาของเมืองศรีเทพ
  - ค. ภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อประวัติการก่อตั้งอนุสาวรีย์เขาค้อ
  - ง. ภูมิอากาศมีอิทธิพลต่ออุทยานแห่งชาติ

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

8. ลักษณะภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร
  - ก. ภูมิอากาศมีฝนตกมาก ประชากรมีความสะดวกในการทำงาน
  - ข. ภูมิอากาศร้อนจัด จะทำลายสุขภาพของประชากร เกิดโรคติดต่อได้ง่าย
  - ค. ภูมิอากาศร้อนจัด จะช่วยสร้างบรรยากาศและธรรมชาติที่สวยงาม
  - ง. ภูมิอากาศหนาว ทำให้ประชากรไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ

9. ลักษณะภูมิอากาศที่ร้อนเกินไป จะมีผลต่อการทำงานของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
- ก. ทำให้ประชากรมีรายได้สูงจากการประกอบอาชีพ
  - ข. ทำให้ประชากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน
  - ค. ทำให้ประชากรมีความพอใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น
  - ง. ทำให้ประชากรมีความเบื่อหน่ายเมื่อเข้าสู่การทำงาน
10. เพราะเหตุใด ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์บางพื้นที่จึงนิยมปลูกสร้างบ้านเรือนแบบทึบสองชั้น
- ก. ต้องการความสวยงาม
  - ข. ช่วยป้องกันความหนาวเย็น
  - ค. ช่วยป้องกันน้ำท่วม
  - ง. ช่วยป้องกันความร้อน
- .....

เฉลยแบบทดสอบ
เรื่อง ภูมิอากาศของเพชรบูรณ์

1. ง	2. ก	3. ง	4. ก	5. ง
6. ก	7. ก	8. ข	9. ง	10. ข

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางจำแนกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

ลำดับ ที่	จุดประสงค์การเรียนรู้ ตามทักษะกระบวนการ ที่จะประเมิน	ระดับพฤติกรรม						รวม จำนวน ข้อ
		ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	
เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์								
1.	อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้	-	6	-	-	-	-	6
2	อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้	-	4	-	-	-	-	4
3	วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้	-	-	-	5	-	-	5
เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์								
1	อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้	-	6	-	-	-	-	6
2	อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้	-	5	-	-	-	-	5
3	วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ได้	-	-	-	4	-	-	4
รวมระดับพฤติกรรม		-	21	-	9	-	-	30 ข้อ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สาระการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ เวลา 40 นาที

คำชี้แจง แบบทดสอบ มีทั้งหมด 30 ข้อ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (5) ทับอักษร
ก, ข, ค และ ง ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6
ข้อ)

1. อาณาเขตติดต่อทางทิศเหนือและทิศใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ คือข้อใด
  - ก. สุโขทัย และ เลย
  - ข. พิษณุโลก และ ชัยภูมิ
  - ค. ลพบุรี และ ขอนแก่น
  - ง. เลย และ ลพบุรี
2. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ในเขตภูมิภาคใดของประเทศไทย
  - ก. เหนือ
  - ข. ใต้
  - ค. ตะวันออก
  - ง. กลาง
3. ถ้าเปรียบเทียบในกลุ่มของภาคเดียวกัน จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ภูมิประเทศเป็นอย่างไร
  - ก. มีพื้นที่มากที่สุด
  - ข. มีพื้นที่มาก
  - ค. มีพื้นที่น้อยที่สุด
  - ง. มีพื้นที่ในลำดับกลาง

4. ถ้าพิจารณาจากรูปร่างลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์จากแนวทิศเหนือ-ทิศใต้ จะมีลักษณะอย่างไร
- ก. รูปร่างคล้ายฝักมะขาม
  - ข. รูปร่างคล้ายฝักบัว
  - ค. รูปร่างคล้ายขวานทอง
  - ง. รูปร่างคล้ายลูกมะม่วง
5. ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะกว้างยาวอย่างไร
- ก. มีความกว้างมากกว่าความยาว จากทิศตะวันตก – ทิศตะวันออก และมีลักษณะโค้งตัวไปทางทิศใต้
  - ข. มีความกว้างมากกว่าความยาว จากทิศตะวันตก – ทิศตะวันออก
  - ค. มีความยาวมากกว่าความกว้างทอดด้วยยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้
  - ง. มีความยาวมากกว่าความกว้างทอดด้วยยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้ และมีลักษณะโค้งตัวจากทางทิศตะวันออก
6. ขนาดพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนที่ใช้ประโยชน์น้อยที่สุดในด้านใด
- ก. เป็นพื้นที่ทำการอุตสาหกรรม
  - ข. เป็นพื้นที่ป่าไม้
  - ค. เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรม
  - ง. เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ ทั่วไป

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)

7. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่อยู่ใกล้ ๆ กับสองลำน้ำของแม่น้ำป่าสักจัดอยู่ในประเภทใด
- ก. บริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง
  - ข. บริเวณพื้นที่ราบเชิงเขา
  - ค. บริเวณพื้นที่ภูเขา และเนินเขา
  - ง. บริเวณพื้นที่เนินเขาและค่อนข้างราบ

8. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่อยู่เหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
จัดอยู่ในประเภทใด
- ก. บริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง
  - ข. บริเวณพื้นที่ราบลานตะพักน้ำ
  - ค. บริเวณพื้นที่ภูเขาและเนินเขา
  - ง. บริเวณพื้นที่เนินเขาและค่อนข้างราบ
9. พื้นที่ภูมิประเทศเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์และอำเภอหนองไผ่ จัดอยู่ในพื้นที่บริเวณใด
- ก. บริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง
  - ข. บริเวณพื้นที่ราบลานตะพักน้ำ
  - ค. บริเวณพื้นที่ภูเขา เนินเขา
  - ง. บริเวณพื้นที่เนินเขาและค่อนข้างราบ
10. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่อยู่เหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
เหมาะกับการประกอบอาชีพใด
- ก. การทำนา
  - ข. การปลูกพืชไร่ พืชสวน
  - ค. การประมง
  - ง. การอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ
การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้ (5 ข้อ)

11. ภูมิประเทศของอำเภอเขาค้อมีลักษณะเป็นภูเขาสูงมีความสำคัญอย่างไรต่อเศรษฐกิจ
ในพื้นที่
- ก. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพการประมงน้ำจืด
  - ข. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่นาสวนผสมและการทำพืชไร่
  - ค. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและการค้าขาย
  - ง. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการและค้าขาย

12. สาเหตุใด ที่ทำให้พื้นที่บางส่วนของจังหวัดเพชรบูรณ์ เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์
- ก. มีลักษณะเป็นที่ราบ
  - ข. มีลักษณะเป็นเนินเขาทั่วไป
  - ค. มีลักษณะเป็นภูเขาสูง
  - ง. มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง
13. เพราะเหตุใด บริเวณพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นบริเวณที่เหมาะสมแก่การทำนา
- ก. เป็นบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง
  - ข. เป็นบริเวณพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง
  - ค. เป็นบริเวณพื้นที่ราบเนินเขา
  - ง. เป็นบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง
14. สาเหตุใด ที่ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์ปลูกพืชประเภทมะขามหวาน จนเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัด
- ก. มีกล้าพันธุ์พืชที่หาได้ง่าย จึงนิยมปลูก
  - ข. เป็นพืชที่ทนต่อสภาพภูมิประเทศที่มีความแห้งแล้งได้ดี จึงนิยมปลูก
  - ค. เป็นพืชที่ชอบสภาพภูมิประเทศแบบพื้นที่ภูเขาสูง จึงนิยมปลูก
  - ง. เป็นพืชที่นิยมของคนทั่วไป จึงนิยมปลูก
15. เพราะเหตุใด อุทยานแห่งชาติน้ำหนาวจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์
- ก. เป็นสถานที่ที่มีที่ตั้งอยู่บนเนินภูเขาสูง มีทัศนียภาพสวยงาม
  - ข. เป็นสถานที่ที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ก่อนสมัยกรุงสุโขทัย
  - ค. เป็นสถานที่ที่เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์หลายชนิด
  - ง. เป็นสถานที่ที่มีที่ตั้งอยู่บนเนินภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ มีทัศนียภาพสวยงาม และมีอากาศหนาวเย็นตลอดปี

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6 ข้อ)

16. เพราะเหตุใด ในฤดูหนาวจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง
- ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ค. ได้รับอิทธิพลจากลมบก

- ง. ได้รับอิทธิพลจากลมทะเล
17. พื้นที่บริเวณใดของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในฤดูฝนมีการกระจายตัวของน้ำฝนประมาณ 60-80 วันต่อปี
- ก. อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
  - ข. อำเภอวิเชียรบุรี
  - ค. อำเภอหล่มเก่า
  - ง. อำเภอศรีเทพ
18. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ในฤดูร้อนมีลักษณะเป็นอย่างไร
- ก. อากาศโดยทั่วไปแห้งแล้ง
  - ข. อากาศโดยทั่วไปค่อนข้างเย็นสบาย เพราะมีฝนตกเป็นหย่อม ๆ
  - ค. อากาศโดยทั่วไปร้อนจัด
  - ง. อากาศโดยทั่วไปหนาวเย็น
19. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว
- ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ค. ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำป่าสัก
  - ง. ได้รับอิทธิพลจากลมบกลมทะเล
20. ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้ภูมิอากาศเป็นอย่างไร
- ก. อากาศร้อนมาก
  - ข. มีฝนตก
  - ค. อากาศหนาวเย็น
  - ง. อากาศแห้งแล้ง
21. จากสถิติอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน มีอุณหภูมิสูงมาก หมายความว่าอย่างไร
- ก. มีอากาศหนาวเย็นสบาย
  - ข. มีอากาศหนาวจัด
  - ค. มีอากาศร้อน
  - ง. มีอากาศร้อนจัด

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)

22. อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศแบบหนาวเย็นของจังหวัดเพชรบูรณ์
- ก. ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติป่าไม้
  - ข. มีแม่น้ำไหลผ่าน
  - ค. ลักษณะรูปร่างและขนาด
  - ง. ลักษณะที่ตั้งของภูมิประเทศ ความใกล้-ไกลสูงกว่าระดับน้ำทะเลและลมมรสุม
23. ลักษณะภูมิอากาศของพื้นที่อำเภอเขาค้อมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว มีสาเหตุจากข้อใด
- ก. มีภูมิประเทศตั้งอยู่บนภูเขาสูง
  - ข. มีภูมิประเทศตั้งอยู่บนภูเขาสูงและมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน
  - ค. มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม
  - ง. มีภูมิประเทศตั้งอยู่บนภูเขาสูงและมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน
24. เพราะเหตุใดในฤดูร้อนจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างร้อนจัดและอบอ้าว
- ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ค. ได้รับอิทธิพลจากการมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง
  - ง. ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำป่าสัก
25. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
- ก. ทำให้อากาศร้อนขึ้น
  - ข. ทำให้อากาศหนาวจัด
  - ค. ทำให้อากาศแห้งแล้ง
  - ง. ทำให้อากาศมีฝนตก

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (5 ข้อ)

26. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชากรอย่างไร
- ก. ทำให้ประเพณีท้องถิ่นคล้ายคลึงกัน
  - ข. ทำให้การประกอบอาชีพคล้ายกัน
  - ค. ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่คล้ายคลึงกัน
  - ง. ทำให้ประเพณีท้องถิ่นและสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน

27. เพราะเหตุใด ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์บางพื้นที่จึงต้องปลูกสร้างบ้านเรือนหนึ่งชั้นแบบสูงโปร่ง
- ก. ทำให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก
  - ข. ป้องกันอากาศหนาวเย็น
  - ค. ป้องกันน้ำท่วมถึง
  - ง. ความสวยงามตามความนิยม
28. ลักษณะภูมิอากาศที่มีความหนาวเย็น มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชากรพื้นที่อำเภอ เขา คืออย่างไร
- ก. ทำให้ประชากรมีรายได้จากพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว
  - ข. ทำให้ประชากรไม่สามารถประกอบอาชีพได้
  - ค. ทำให้ประชากรต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน
  - ง. ทำให้ประชากรเบื่อนายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน
29. สาเหตุใด ที่ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์จึงนิยมปลูกมะขามหวานเป็นพืชเศรษฐกิจ
- ก. มะขามหวานเป็นพืชปลูกง่าย
  - ข. มะขามหวานเป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบร้อน
  - ค. มะขามหวานเป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบหนาวเย็น และทนอากาศแห้งแล้งได้ดี
  - ง. มะขามหวาน เป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบมีฝนตกชุก
30. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชากรอย่างไร
- ก. อากาศหนาวทำให้เศรษฐกิจของประชากรตกต่ำ
  - ข. อากาศร้อนจัด ทำให้ประชากรมีสุขภาพแข็งแรง
  - ค. อากาศหนาวเย็นทำให้ประชากรมีสุขภาพที่ดี
  - ง. อากาศร้อนจัดทำให้ประชากรมีสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วยได้ง่าย

.....

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

1. ง	2. ง	3. ก	4. ก	5. ง
6. ค	7. ก	8. ข	9. ก	10. ข
11. ข	12. ข	13. ข	14. ข	15. ง
16. ก	17. ง	18. ค	19. ข	20. ข
21. ง	22. ง	23. ข	24. ค	25. ข
26. ง	27. ก	28. ก	29. ค	30. ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สาระการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ เวลา 40 นาที

คำชี้แจง แบบทดสอบ มีทั้งหมด 30 ข้อ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (5) ทับอักษร
ก, ข, ค และ ง ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6
ข้อ)

1. จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะภูมิประเทศที่จัดอยู่ในเขตภูมิภาคใด
  - ก. ภาคเหนือ
  - ข. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ค. ภาคกลาง
  - ง. ภาคตะวันตก
2. จังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิประเทศทางทิศใต้และทิศตะวันตกติดต่อกับข้อใด
  - ก. ลพบุรี พิษณุโลกและพิจิตร
  - ข. พิษณุโลก เลยและชัยภูมิ
  - ค. เลย ขอนแก่นและชัยภูมิ
  - ง. เลย พิจิตรและขอนแก่น
3. จังหวัดเพชรบูรณ์ มีรูปร่างลักษณะภูมิประเทศเป็นอย่างไร
  - ก. มีความกว้างมากกว่าความยาว ทอดตัวจากทิศตะวันตก - ทิศตะวันออก
  - ข. มีความยาวมากกว่าความกว้าง ทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้
  - ค. มีความยาวมากกว่าความกว้าง ทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้และ
โค้งตัวจากทางทิศตะวันออก
  - ง. มีความกว้างมากกว่าความยาว จากทิศตะวันตก-ทิศตะวันออกและ โค้งตัวไปทางทิศใต้

4. รูปร่างลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะคล้ายกับข้อใด
- ก. มีรูปร่างคล้ายฝักบัว
  - ข. มีรูปร่างคล้ายขวานทอง
  - ค. มีรูปร่างคล้ายลูกมะม่วง
  - ง. มีรูปร่างคล้ายฝักมะขาม
5. เมื่อเปรียบเทียบขนาดของพื้นที่จังหวัดในภาคเดียวกัน จังหวัดเพชรบูรณ์มีขนาดเป็นอย่างไร
- ก. เล็กที่สุด
  - ข. กลาง
  - ค. ใหญ่
  - ง. ใหญ่ที่สุด
6. พื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนที่ใช้ประโยชน์มากที่สุดคือข้อใด
- ก. พื้นที่ป่าไม้
  - ข. พื้นที่ทำการเกษตรกรรม
  - ค. พื้นที่ทำการอุตสาหกรรม
  - ง. พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)

7. ข้อใดเป็นลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
- ก. มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงมีภูเขา
  - ข. มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบและเนินเขา
  - ค. มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่ราบลุ่ม
  - ง. มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงมีภูเขาสลับกับพื้นที่ราบ
8. ภูมิประเทศของพื้นที่อำเภอเขาค้อ จัดเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะแบบใด
- ก. พื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมถึง
  - ข. พื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา
  - ค. พื้นที่เป็นลานตะพักน้ำ
  - ง. พื้นที่เป็นภูเขาและเนินเขา

9. บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง มีลักษณะเป็นอย่างไร
- ก. บริเวณที่อยู่ตอนล่างของแม่น้ำ
  - ข. บริเวณที่อยู่ใกล้ ๆ กับสองฝั่งของแม่น้ำ
  - ค. บริเวณที่อยู่ตอนเหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
  - ง. บริเวณที่อยู่ใกล้เนินเขา
10. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เป็นบริเวณพื้นที่ลาดตะพักน้ำ คือบริเวณใด
- ก. บริเวณที่อยู่ตอนล่างของแม่น้ำ
  - ข. บริเวณที่อยู่ใกล้ ๆ กับสองฝั่งของแม่น้ำ
  - ค. บริเวณที่อยู่ตอนเหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
  - ง. บริเวณที่อยู่ใกล้เนินเขา

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้ (5 ข้อ)

11. เพราะเหตุใด ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม
- ก. เพราะมีพื้นที่เป็นภูเขาสูง
  - ข. เพราะมีพื้นที่เป็นที่ราบน้ำที่ท่วมถึง
  - ค. เพราะมีพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาและภูเขา
  - ง. เพราะมีพื้นที่ติดกับแม่น้ำป่าสัก
12. เพราะเหตุใด ในบางพื้นที่ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์จึงเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์
- ก. พื้นที่มีลักษณะเป็นภูเขาสูงและป่าไม้อุดมสมบูรณ์
  - ข. พื้นที่มีลักษณะเป็นเนินเขาอยู่ทั่วไปและมีพืชอุดมสมบูรณ์
  - ค. พื้นที่โดยส่วนใหญ่มีเป็นที่ราบลุ่ม
  - ง. พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่โล่งกว้าง
13. เพราะเหตุใด ภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์นิยมปลูกมะขามหวาน
- ก. มะขามหวานเป็นพืชที่ทนต่อสภาพอากาศแห้งแล้ง
  - ข. มะขามหวานเป็นพืชที่ทนต่อสภาพน้ำท่วมถึง
  - ค. มะขามหวานเป็นพืชที่สามารถปลูกในพื้นที่สูงได้ดี
  - ง. มะขามหวานเป็นพืชที่สามารถปลูกในพื้นที่ราบได้ดี

14. พระตำหนักเขาค้อ เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีความสำคัญอย่างไร
- ก. เป็นสถานที่ที่มีที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูง
  - ข. เป็นสถานที่ที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์
  - ค. เป็นสถานที่ที่ประชาชนร่วมมือร่วมใจจัดสร้างถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ
  - ง. เป็นสถานที่ที่ประชาชนจัดสร้างขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว
15. เพราะเหตุใดบริเวณพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นบริเวณที่เหมาะสมแก่การทำงาน
- ก. เป็นบริเวณพื้นที่ราบลุ่มตะกอนน้ำ
  - ข. เป็นบริเวณพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง
  - ค. เป็นบริเวณพื้นที่ราบเนินเขา
  - ง. เป็นบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6 ข้อ)

16. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในฤดูร้อนมีลักษณะเป็นอย่างไร
- ก. อากาศโดยทั่วไปแห้งแล้ง
  - ข. อากาศโดยทั่วไปค่อนข้างเย็นสบาย เพราะมีฝนตกเป็นหย่อม ๆ
  - ค. อากาศโดยทั่วไปร้อนจัด
  - ง. อากาศโดยทั่วไปหนาวเย็น
17. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว
- ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ค. ได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา
  - ง. ได้รับอิทธิพลจากลมหุบเขา
18. ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีอิทธิพลต่อจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
- ก. ทำให้อากาศร้อน
  - ข. ทำให้มีฝนตก
  - ค. ทำให้อากาศหนาว
  - ง. ทำให้อากาศแห้งแล้ง

19. พื้นที่การกระจายตัวของน้ำฝนที่ตกในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉลี่ยประมาณ 120 วันต่อปี อยู่บริเวณใด
- ก. พื้นที่อำเภอเขาค้อ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ข. พื้นที่อำเภอหล่มสัก เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ค. พื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา
  - ง. พื้นที่อำเภอศรีเทพ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา
20. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในฤดูฝนมีลักษณะเป็นอย่างไร
- ก. มีฝนตก
  - ข. มีฝนตกมาก จนบางพื้นที่มีน้ำท่วม ไหลบ่า
  - ค. สภาพแห้งแล้ง ไม่ค่อยมีฝน
  - ง. อากาศทั่วไปยังร้อนเป็นบางพื้นที่
21. จากสถิติอากาศของเพชรบูรณ์ ในเดือนเมษายนมีลักษณะภูมิอากาศเป็นอย่างไร
- ก. มีอากาศร้อนจัดมากในทุกเดือนเมษายน
  - ข. มีอากาศร้อนจัดมากในเดือนเมษายน ใน รอบ 5 ปี
  - ค. มีอากาศหนาวจัดในทุกเดือนเมษายน
  - ง. มีอากาศหนาวจัดในทุกเดือนเมษายน ในรอบ 5 ปี

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (5 ข้อ)

22. ข้อใดเป็นปัจจัยทำให้ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่
- ก. ลมมรสุมที่พัดผ่าน
  - ข. มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน
  - ค. มีภูเขาสูงล้อมรอบ
  - ง. รูปร่างลักษณะภูมิประเทศ
23. เพราะเหตุใดในฤดูร้อน จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีภูมิอากาศค่อนข้างร้อนจัดและอบอ้าว
- ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - ค. ได้รับอิทธิพลจากการมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง
  - ง. ได้รับอิทธิพลจากการมีแม่น้ำป่าสัก

24. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
- ทำให้อากาศร้อนขึ้น
  - ทำให้อากาศหนาวจัด
  - ทำให้อากาศแห้งแล้ง
  - ทำให้อากาศมีฝนตก
25. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีลักษณะพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล
- อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
  - อิทธิพลจากลมบก ลมทะเล
  - อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
  - สภาพที่ตั้งของภูมิภาค
26. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ในบางที่จะมีอุณหภูมิสูงและบางที่มีอุณหภูมิต่ำ สาเหตุจากข้อใด
- มีภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง
  - มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน
  - เป็นเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้
  - ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชากร
จังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)

27. อิทธิพลที่ได้รับจากภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชากร
เป็นอย่างไร
- การแต่งกายในแต่ละพื้นที่ไม่มีความแตกต่างกัน
  - เจ้าหน้าที่ต่อการทำงาน
  - สุขภาพร่างกายดี ไม่มีโรคร้ายไข้เจ็บ
  - ภาษาวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน

28. ประโยคที่ว่า “เมืองมะขามหวาน” มีความสัมพันธ์กับภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร
- ก. จังหวัดเพชรบูรณ์สามารถปลูกมะขามหวานเป็นพืชเศรษฐกิจเพราะเป็นพืชทนต่อสภาพภูมิอากาศที่มีความแห้งแล้ง
  - ข. จังหวัดเพชรบูรณ์มีมะขามหวานหลายพันธุ์ชนิด
  - ค. มะขามหวานเป็นพืชที่ชอบอากาศชื้น
  - ง. ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์นิยมรับประทานมะขามหวาน
29. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีอากาศร้อนจัดมีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชากรอย่างไร
- ก. ฝนตกมากจะทำลายธรรมชาติเกิดน้ำท่วม
  - ข. อากาศร้อนจัดจะทำลายพืชพรรณธรรมชาติ
  - ค. ฝนตกมากช่วยให้ประชากรบางพื้นที่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
  - ง. อากาศร้อนจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและเกิดโรคติดต่อได้ง่าย
30. เพราะเหตุใด ประชากรในบางพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์จึงนิยมปลูกสร้างบ้านแบบทึบสองชั้น
- ก. เพื่อความสวยงาม
  - ข. เพื่อป้องกันน้ำท่วม
  - ค. เพื่อป้องกันความหนาวเย็น
  - ง. เพื่อป้องกันอากาศที่ร้อนจัด

.....

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

1. ค	2. ก	3. ค	4. ง	5. ง
6. ข	7. ง	8. ง	9. ข	10. ก
11. ค	12. ข	13. ก	14. ค	15. ข
16. ค	17. ข	18. ข	19. ก	20. ข
21. ข	22. ก	23. ค	24. ข	25. ง
26. ก	27. ข	28. ก	29. ง	30. ก

ภาคผนวก ง

ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนหน่วยการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

คะแนนหลังเผชิญสถานการณ์		คะแนนหลังเผชิญสถานการณ์	
คนที่	คะแนน 10 คะแนน	คนที่	คะแนน 10 คะแนน
1	8	21	7
2	7	22	8
3	8	23	7
4	7	24	8
5	9	25	9
6	8	26	8
7	8	27	7
8	7	28	8
9	9	29	9
10	8	30	7
11	9	31	8
12	8	32	9
13	7	33	9
14	8	34	8
15	9	35	8
16	8	36	7
17	7	37	9
18	9	38	7
19	7	39	8
20	8	40	8
คะแนนรวม			318
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)			7.95
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)			2.56

ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

คะแนนหลังเผชิญสถานการณ์		คะแนนหลังเผชิญสถานการณ์	
คนที่	คะแนน 10 คะแนน	คนที่	คะแนน 10 คะแนน
1	9	21	8
2	8	22	9
3	9	23	10
4	8	24	8
5	9	25	8
6	7	26	6
7	8	27	9
8	7	28	8
9	8	29	6
10	9	30	8
11	9	31	8
12	8	32	9
13	9	33	8
14	8	34	7
15	7	35	7
16	9	36	8
17	10	37	9
18	8	38	7
19	7	39	7
20	6	40	8
คะแนนรวม			321
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			8.03
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)			2.56

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนน หลังเรียน (30 คะแนน)	D	D^2	คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนน หลังเรียน (30 คะแนน)	D	D^2
1	15	24	9	81	21	21	24	3	9
2	22	26	4	16	22	25	28	3	9
3	22	26	4	16	23	22	25	3	9
4	16	25	9	81	24	20	23	3	9
5	22	26	4	16	25	22	26	4	16
6	18	21	3	9	26	21	25	4	16
7	20	27	7	49	27	25	26	1	1
8	20	27	7	49	28	23	27	4	16
9	17	26	9	81	29	16	25	9	81
10	23	26	3	9	30	22	27	5	25
11	24	25	1	1	31	23	27	4	16
12	10	18	8	64	32	22	26	4	16
13	13	21	8	64	33	21	27	6	36
14	20	26	6	36	34	19	26	7	49
15	18	20	2	4	35	20	27	7	49
16	24	25	1	1	36	18	26	8	64
17	22	25	3	9	37	13	20	7	49
18	18	25	7	49	38	23	28	5	25
19	23	29	6	36	39	20	26	6	36
20	23	27	4	16	40	23	27	4	16
คะแนนรวม						809	1,011	202	1,234
$\bar{X}$						20.23	25.28	5.05	
S						3.20	3.09		
Sd								4.53	

ภาคผนวก จ

การหาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ และนำมากำหนดเป็นแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีระดับความคิดเห็น ดังนี้
  - 2.1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้คะแนน เท่ากับ 1
  - 2.2 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้คะแนน เท่ากับ 0
  - 2.3. ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้คะแนน เท่ากับ -1
3. การพิจารณาตอบแบบสอบถาม โปรดดูจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ (ฉบับก่อนเรียนและฉบับหลังเรียน) และตารางการวิเคราะห์จำแนกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. หากท่านคิดว่าควรมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติม โปรดเขียนไว้ในช่องข้อเสนอแนะ

**แบบสอบถามค่าความสอดคล้องของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ฉบับก่อนเรียน**

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อ เสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาด และรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6 ข้อ)</p> <p>1. อาณาเขตติดต่อทางทิศเหนือและทิศใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ คือข้อใด</p> <p style="padding-left: 40px;">ก. สุโขทัย และ เลย</p> <p style="padding-left: 40px;">ข. พิชณุโลก และ ชัยภูมิ</p> <p style="padding-left: 40px;">ค. ลพบุรี และ ขอนแก่น</p> <p style="padding-left: 40px;">ง. เลย และ ลพบุรี</p> <p>2. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ในเขตภูมิภาคใดของประเทศไทย</p> <p style="padding-left: 40px;">ก. เหนือ</p> <p style="padding-left: 40px;">ข. ใต้</p> <p style="padding-left: 40px;">ค. ตะวันออก</p> <p style="padding-left: 40px;">ง. กลาง</p> <p>3. ถ้าเปรียบเทียบในกลุ่มของภาคเดียวกัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ภูมิประเทศเป็นอย่างไร</p> <p style="padding-left: 40px;">ก. มีพื้นที่มากที่สุด</p> <p style="padding-left: 40px;">ข. มีพื้นที่มาก</p> <p style="padding-left: 40px;">ค. มีพื้นที่น้อยที่สุด</p> <p style="padding-left: 40px;">ง. มีพื้นที่ในลำดับกลาง</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>4. ถ้าพิจารณาจากรูปร่างลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์จากแนวทิศเหนือ - ทิศใต้จะมีลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. รูปร่างคล้ายฝักมะขาม</p> <p>ข. รูปร่างคล้ายฝักบัว</p> <p>ค. รูปร่างคล้ายขวานทอง</p> <p>ง. รูปร่างคล้ายลูกมะม่วง</p>					
<p>5. ขนาดและรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะกว้างยาวอย่างไร</p> <p>ก. มีความกว้างมากกว่าความยาว จากทิศตะวันตก – ทิศตะวันออกและมีลักษณะโค้งตัวไปทางทิศใต้</p> <p>ข. มีความกว้างมากกว่าความยาว จากทิศตะวันตก – ทิศตะวันออก</p> <p>ค. มีความยาวมากกว่าความกว้างทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้</p> <p>ง. มีความยาวมากกว่าความกว้างทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้และมีลักษณะโค้งตัวจากทางทิศตะวันออก</p>					
<p>6. ขนาดพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนที่ใช้ประโยชน์น้อยที่สุดในด้านใด</p> <p>ก. เป็นพื้นที่ทำการอุตสาหกรรม</p> <p>ข. เป็นพื้นที่ป่าไม้</p> <p>ค. เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรม</p> <p>ง. เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ ทั่วไป</p>					

ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)</p> <p>7. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่อยู่ใกล้ ๆ กับสองลำน้ำของแม่น้ำป่าสักจัดอยู่ในประเภทใด</p> <p>ก. บริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง</p> <p>ข. บริเวณพื้นที่ราบเชิงเขา</p> <p>ค. บริเวณพื้นที่ภูเขา และเนินเขา</p> <p>ง. บริเวณพื้นที่เนินเขาและค่อนข้างราบ</p> <p>8. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่อยู่เหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึงจัดอยู่ในประเภทใด</p> <p>ก. บริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง</p> <p>ข. บริเวณพื้นที่ราบลานตะพักน้ำ</p> <p>ค. บริเวณพื้นที่ภูเขาและเนินเขา</p> <p>ง. บริเวณพื้นที่เนินเขาและค่อนข้างราบ</p> <p>9. พื้นที่ภูมิประเทศเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์และอำเภอหนองไผ่ จัดอยู่ในพื้นที่บริเวณใด</p> <p>ก. บริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง</p> <p>ข. บริเวณพื้นที่ราบลานตะพักน้ำ</p> <p>ค. บริเวณพื้นที่ภูเขา เนินเขา</p> <p>ง. บริเวณพื้นที่เนินเขาและค่อนข้างราบ</p> <p>10. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่อยู่เหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึงเหมาะกับการประกอบอาชีพใด</p> <p>ก. การทำนา</p> <p>ข. การปลูกพืชไร่ พืชสวน</p> <p>ค. การประมง</p> <p>ง. การอุตสาหกรรมขนาดเล็ก</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิประเทศจังหวัด เพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคม วัฒนธรรมได้ (5 ข้อ)</p> <p>11. ภูมิประเทศของอำเภอเขาค้อมีลักษณะเป็นภูเขาสูงมีความสำคัญอย่างไรต่อเศรษฐกิจในพื้นที่</p> <p>ก. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพการประมงน้ำจืด</p> <p>ข. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ นา สวนผสมและการทำพืชไร่</p> <p>ค. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม และการค้าขาย</p> <p>ง. ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ และค้าขาย</p> <p>12. สาเหตุใดที่ทำให้พื้นที่บางส่วนของจังหวัดเพชรบูรณ์เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์</p> <p>ก. มีลักษณะเป็นที่ราบ</p> <p>ข. มีลักษณะเป็นเนินเขาทั่วไป</p> <p>ค. มีลักษณะเป็นภูเขาสูง</p> <p>ง. มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง</p> <p>13. เพราะเหตุใดบริเวณพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นบริเวณที่เหมาะสมแก่การทำนา</p> <p>ก. เป็นบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำจืด</p> <p>ข. เป็นบริเวณพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง</p> <p>ค. เป็นบริเวณพื้นที่ราบเนินเขา</p> <p>ง. เป็นบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>14. สาเหตุใด ที่ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์ปลูกพืชประเภทมะขามหวาน จนเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัด</p> <p>ก. มีกล้าพันธุ์พืชที่หาได้ง่าย จึงนิยมปลูก</p> <p>ข. เป็นพืชที่ทนต่อสภาพภูมิประเทศที่มีความแห้งแล้ง ได้ดี จึงนิยมปลูก</p> <p>ค. เป็นพืชที่ชอบสภาพภูมิประเทศแบบพื้นที่ภูเขาสูงจึงนิยมปลูก</p> <p>ง. เป็นพืชที่นิยมของคนทั่วไป จึงนิยมปลูก</p> <p>15. เพราะเหตุใด อุทยานแห่งชาติน้ำหนาวจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์</p> <p>ก. เป็นสถานที่ที่มีที่ตั้งอยู่บนเนินภูเขาสูง มีทัศนียภาพสวยงาม</p> <p>ข. เป็นสถานที่ที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ก่อนสมัยกรุงสุโขทัย</p> <p>ค. เป็นสถานที่ที่เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์หลายชนิด</p> <p>ง. เป็นสถานที่ที่มีที่ตั้งอยู่บนเนินภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ มีทัศนียภาพสวยงามและมีอากาศหนาวเย็นตลอดปี</p> <p>จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6 ข้อ)</p> <p>16. เพราะเหตุใด ในฤดูหนาวจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง</p> <p>ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ค. ได้รับอิทธิพลจากลมบก</p> <p>ง. ได้รับอิทธิพลจากลมทะเล</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>17. พื้นที่บริเวณใดของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในฤดูฝนมีการกระจายตัวของน้ำฝนประมาณ 60-80 วันต่อปี</p> <p>ก. อำเภอเมืองเพชรบูรณ์</p> <p>ข. อำเภอวิเชียรบุรี</p> <p>ค. อำเภอหล่มเก่า</p> <p>ง. อำเภอศรีเทพ</p>					
<p>18. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ในฤดูร้อนมีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. อากาศโดยทั่วไปแห้งแล้ง</p> <p>ข. อากาศโดยทั่วไปค่อนข้างเย็นสบาย เพราะมีฝนตก เป็นหย่อม ๆ</p> <p>ค. อากาศโดยทั่วไปร้อนจัด</p> <p>ง. อากาศโดยทั่วไปหนาวเย็น</p>					
<p>19. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว</p> <p>ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ค. ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำป่าสัก</p> <p>ง. ได้รับอิทธิพลจากลมบกลมทะเล</p>					
<p>20. ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้ภูมิอากาศเป็นอย่างไร</p> <p>ก. อากาศร้อนมาก</p> <p>ข. มีฝนตก</p> <p>ค. อากาศหนาวเย็น</p> <p>ง. อากาศแห้งแล้ง</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>21. จากสถิติอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงมาก หมายความว่าอย่างไร</p> <p>ก. มีอากาศหนาวเย็นสบาย</p> <p>ข. มีอากาศหนาวจัด</p> <p>ค. มีอากาศร้อน</p> <p>ง. มีอากาศร้อนจัด</p> <p>จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)</p> <p>22. อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศแบบหนาวเย็นของจังหวัดเพชรบูรณ์</p> <p>ก. ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติป่าไม้</p> <p>ข. มีแม่น้ำไหลผ่าน</p> <p>ค. ลักษณะรูปร่างและขนาด</p> <p>ง. ลักษณะที่ตั้งของภูมิภาคประเทศ ความใกล้ - ไกลสูงกว่าระดับน้ำทะเลและลมมรสุม</p> <p>23. ลักษณะภูมิอากาศของพื้นที่อำเภอเขาค้อมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว มีสาเหตุจากข้อใด</p> <p>ก. มีภูมิประเทศตั้งอยู่บนภูเขาสูง</p> <p>ข. มีภูมิประเทศตั้งอยู่บนภูเขาสูงและมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน</p> <p>ค. มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม</p> <p>ง. มีภูมิประเทศตั้งอยู่บนภูเขาสูงและมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน</p>					

ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>24. เพราะเหตุใดในฤดูร้อนจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างร้อนจัดและอบอ้าว</p> <p>ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ค. ได้รับอิทธิพลจากการมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง</p> <p>ง. ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำป่าสัก</p> <p>25. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร</p> <p>ก. ทำให้อากาศร้อนขึ้น</p> <p>ข. ทำให้อากาศหนาวจัด</p> <p>ค. ทำให้อากาศแห้งแล้ง</p> <p>ง. ทำให้อากาศมีฝนตก</p> <p>จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (5 ข้อ)</p> <p>26. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชากรอย่างไร</p> <p>ก. ทำให้ประเพณีท้องถิ่นคล้ายคลึงกัน</p> <p>ข. ทำให้การประกอบอาชีพคล้ายกัน</p> <p>ค. ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่คล้ายคลึงกัน</p> <p>ง. ทำให้ประเพณีท้องถิ่นและสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>27. เพราะเหตุใด ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์บางพื้นที่จึงต้องปลูกสร้างบ้านเรือนหนึ่งชั้นแบบสูงโปร่ง</p> <p>ก. ทำให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก</p> <p>ข. ป้องกันอากาศหนาวเย็น</p> <p>ค. ป้องกันน้ำท่วมถึง</p> <p>ง. ความสวยงามตามความนิยม</p>					
<p>28. ลักษณะภูมิอากาศที่มีความหนาวเย็น มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชากรพื้นที่อำเภอเขาค้ออย่างไร</p> <p>ก. ทำให้ประชากรมีรายได้จากพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>ข. ทำให้ประชากรไม่สามารถประกอบอาชีพได้</p> <p>ค. ทำให้ประชากรต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน</p> <p>ง. ทำให้ประชากรเบียดหนายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน</p>					
<p>29. สาเหตุใด ที่ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์จึงนิยมปลูกมะขามหวานเป็นพืชเศรษฐกิจ</p> <p>ก. มะขามหวานเป็นพืชปลูกง่าย</p> <p>ข. มะขามหวานเป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบร้อน</p> <p>ค. มะขามหวานเป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบหนาวเย็น และทนอากาศแห้งแล้งได้ดี</p> <p>ง. มะขามหวาน เป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศแบบมีฝนตกชุก</p>					
<p>30. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชากรอย่างไร</p> <p>ก. อากาศหนาวทำให้เศรษฐกิจของประชากรตกต่ำ</p> <p>ข. อากาศร้อนจัด ทำให้ประชากรมีสุขภาพแข็งแรง</p> <p>ค. อากาศหนาวเย็นทำให้ประชากรมีสุขภาพที่ดี</p> <p>ง. อากาศร้อนจัดทำให้ประชากรมีสุขภาพไม่ดีเจ็บป่วยได้ง่าย</p>					

**แบบสอบถามค่าความสอดคล้องของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ฉบับหลังเรียน**

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาด และรูปร่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6 ข้อ)</p> <p>1. จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะภูมิประเทศที่จัดอยู่ในเขตภูมิภาคใด</p> <p> ก. ภาคเหนือ</p> <p> ข. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p> ค. ภาคกลาง</p> <p> ง. ภาคตะวันตก</p> <p>2. จังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิประเทศทางทิศใต้และทิศตะวันตกติดต่อกับข้อใด</p> <p> ก. ลพบุรี พิษณุโลกและพิจิตร</p> <p> ข. พิษณุโลก เลยและชัยภูมิ</p> <p> ค. เลย ขอนแก่นและชัยภูมิ</p> <p> ง. เลย พิจิตรและขอนแก่น</p> <p>3. จังหวัดเพชรบูรณ์ มีรูปร่างลักษณะภูมิประเทศเป็นอย่างไร</p> <p> ก. มีความกว้างมากกว่าความยาวทอดตัวจากทิศตะวันตก - ทิศตะวันออก</p> <p> ข. มีความยาวมากกว่าความกว้างทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้</p> <p> ค. มีความยาวมากกว่าความกว้างทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือ – ทิศใต้และโค้งตัวจากทางทิศตะวันออก</p> <p> ง. มีความกว้างมากกว่าความยาว จากทิศตะวันตก – ทิศตะวันออกและโค้งตัวไปทางทิศใต้</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>4. รูปร่างลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะคล้ายกับข้อใด</p> <p>ก. มีรูปร่างคล้ายฝักบัว</p> <p>ข. มีรูปร่างคล้ายขวานทอง</p> <p>ค. มีรูปร่างคล้ายลูกมะม่วง</p> <p>ง. มีรูปร่างคล้ายฝักมะขาม</p> <p>5. เมื่อเปรียบเทียบขนาดของพื้นที่จังหวัดในภาคเดียวกัน จังหวัดเพชรบูรณ์มีขนาดเป็นอย่างไร</p> <p>ก. เล็กที่สุด</p> <p>ข. กลาง</p> <p>ค. ใหญ่</p> <p>ง. ใหญ่ที่สุด</p> <p>6. พื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนที่ใช้ประโยชน์มากที่สุดคือข้อใด</p> <p>ก. พื้นที่ป่าไม้</p> <p>ข. พื้นที่ทำการเกษตรกรรม</p> <p>ค. พื้นที่ทำการอุตสาหกรรม</p> <p>ง. พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ</p> <p>จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)</p> <p>7. ข้อใดเป็นลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์</p> <p>ก. มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงมีภูเขา</p> <p>ข. มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบและเนินเขา</p> <p>ค. มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่ราบลุ่ม</p> <p>ง. มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงมีภูเขาสลับกับพื้นที่ราบ</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อ เสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>8. ภูมิภาคของพื้นที่อำเภอเขาค้อ จัดเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะแบบใด</p> <p>ก. พื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมถึง</p> <p>ข. พื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา</p> <p>ค. พื้นที่เป็นลานตะพักน้ำ</p> <p>ง. พื้นที่เป็นภูเขาและเนินเขา</p> <p>9. บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง มีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. บริเวณที่อยู่ตอนล่างของแม่น้ำ</p> <p>ข. บริเวณที่อยู่ใกล้ ๆ กับสองฝั่งของแม่น้ำ</p> <p>ค. บริเวณที่อยู่ตอนเหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง</p> <p>ง. บริเวณที่อยู่ใกล้เนินเขา</p> <p>10. ลักษณะภูมิภาคของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เป็นบริเวณพื้นที่ลานตะพักน้ำ คือบริเวณใด</p> <p>ก. บริเวณที่อยู่ตอนล่างของแม่น้ำ</p> <p>ข. บริเวณที่อยู่ใกล้ ๆ กับสองฝั่งของแม่น้ำ</p> <p>ค. บริเวณที่อยู่ตอนเหนือถัดขึ้นมาจากที่ลุ่มน้ำท่วมถึง</p> <p>ง. บริเวณที่อยู่ใกล้เนินเขา</p> <p>จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์ความสำคัญของภูมิภาคของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ การปกครองและสังคมวัฒนธรรมได้ (5 ข้อ)</p> <p>11. เพราะเหตุใด ภูมิภาคของจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p> <p>ก. เพราะมีพื้นที่เป็นภูเขาสูง</p> <p>ข. เพราะมีพื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมถึง</p> <p>ค. เพราะมีพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาและภูเขา</p> <p>ง. เพราะมีพื้นที่ติดกับแม่น้ำป่าสัก</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>12. เพราะเหตุใด ในบางพื้นที่ภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์จึงเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์</p> <p>ก. พื้นที่มีลักษณะเป็นภูเขาสูงและป่าไม้อุดมสมบูรณ์</p> <p>ข. พื้นที่มีลักษณะเป็นเนินเขาอยู่ทั่วไปและมีพืชอุดมสมบูรณ์</p> <p>ค. พื้นที่โดยส่วนใหญ่มีเป็นที่ราบลุ่ม</p> <p>ง. พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่โล่งกว้าง</p> <p>13. เพราะเหตุใด ภูมิประเทศจังหวัดเพชรบูรณ์นิยมปลูกมะขามหวาน</p> <p>ก. มะขามหวานเป็นพืชที่ทนต่อสภาพอากาศแห้งแล้ง</p> <p>ข. มะขามหวานเป็นพืชที่ทนต่อสภาพน้ำท่วมถึง</p> <p>ค. มะขามหวานเป็นพืชที่สามารถปลูกในพื้นที่สูงได้ดี</p> <p>ง. มะขามหวานเป็นพืชที่สามารถปลูกในพื้นที่ราบได้ดี</p> <p>14. พระตำหนักเขาค้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีความสำคัญอย่างไร</p> <p>ก. เป็นสถานที่ที่มีที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูง</p> <p>ข. เป็นสถานที่ที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์</p> <p>ค. เป็นสถานที่ที่ประชาชนร่วมมือร่วมใจจัดสร้างถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ</p> <p>ง. เป็นสถานที่ที่ประชาชนจัดสร้างขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อ เสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>15. เพราะเหตุใดบริเวณพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นบริเวณที่เหมาะสมแก่การทำนา</p> <p>ก. เป็นบริเวณพื้นที่ราบลุ่มตะกอนน้ำ</p> <p>ข. เป็นบริเวณพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง</p> <p>ค. เป็นบริเวณพื้นที่ราบเนินเขา</p> <p>ง. เป็นบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง</p> <p>จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (6 ข้อ)</p> <p>16. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในฤดูร้อนมีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. อากาศโดยทั่วไปแห้งแล้ง</p> <p>ข. อากาศโดยทั่วไปค่อนข้างเย็นสบาย เพราะมีฝนตกเป็นหย่อม ๆ</p> <p>ค. อากาศโดยทั่วไปร้อนจัด</p> <p>ง. อากาศโดยทั่วไปหนาวเย็น</p> <p>17. เพราะเหตุใดจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว</p> <p>ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ค. ได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา</p> <p>ง. ได้รับอิทธิพลจากลมหุบเขา</p> <p>18. ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีอิทธิพลทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์มีอากาศเป็นอย่างไร</p> <p>ก. ทำให้อากาศร้อน</p> <p>ข. ทำให้มีฝนตก</p> <p>ค. ทำให้อากาศหนาว</p> <p>ง. ทำให้อากาศแห้งแล้ง</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>19. พื้นที่การกระจายตัวของน้ำฝนที่ตกในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉลี่ยปริมาณ 120 วันต่อปี อยู่บริเวณใด</p> <p>ก. พื้นที่อำเภอเขาค้อ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ข. พื้นที่อำเภอหล่มสัก เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ค. พื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา</p> <p>ง. พื้นที่อำเภอศรีเทพ เพราะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา</p> <p>20. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ในฤดูฝนมีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. มีฝนตก</p> <p>ข. มีฝนตกมาก จนบางพื้นที่มีน้ำท่วมไหลบ่า</p> <p>ค. สภาพแห้งแล้งไม่ค่อยมีฝน</p> <p>ง. อากาศทั่วไปยังร้อนเป็นบางพื้นที่</p> <p>21. จากสถิติอากาศของเพชรบูรณ์ ในเดือนเมษายนมีลักษณะภูมิอากาศเป็นอย่างไร</p> <p>ก. มีอากาศร้อนจัดมากในทุกเดือนเมษายน</p> <p>ข. มีอากาศร้อนจัดมากในเดือนเมษายน ในรอบ 5 ปี</p> <p>ค. มีอากาศหนาวจัดในทุกเดือนเมษายน</p> <p>ง. มีอากาศหนาวจัดในทุกเดือนเมษายน ในรอบ 5 ปี</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (5 ข้อ)</p> <p>22. ข้อใดเป็นปัจจัยทำให้ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่</p> <p>ก. ลมมรสุมที่พัดผ่าน</p> <p>ข. มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน</p> <p>ค. มีภูเขาสูงล้อมรอบ</p> <p>ง. รูปร่างลักษณะภูมิประเทศ</p> <p>23. เพราะเหตุใดในฤดูร้อนจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีภูมิอากาศค่อนข้างร้อนจัดและอบอ้าว</p> <p>ก. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ข. ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ค. ได้รับอิทธิพลจากการมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง</p> <p>ง. ได้รับอิทธิพลจากการมีแม่น้ำป่าสัก</p> <p>24. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร</p> <p>ก. ทำให้อากาศร้อนขึ้น</p> <p>ข. ทำให้อากาศหนาวจัด</p> <p>ค. ทำให้อากาศแห้งแล้ง</p> <p>ง. ทำให้อากาศมีฝนตก</p> <p>25. เพราะเหตุใด จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีลักษณะพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล</p> <p>ก. อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>ข. อิทธิพลจากลมบก ลมทะเล</p> <p>ค. อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>ง. สภาพที่ตั้งของภูมิประเทศ</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>26. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ในบางที่จะมีอุณหภูมิสูงและบางที่มีอุณหภูมิต่ำ สาเหตุจากข้อใด</p> <p>ก. มีภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง</p> <p>ข. มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน</p> <p>ค. เป็นเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้</p> <p>ง. ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้</p> <p>จุดประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์อิทธิพลของภูมิอากาศที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ (4 ข้อ)</p> <p>27. อิทธิพลที่ได้รับจากภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชากรเป็นอย่างไร</p> <p>ก. การแต่งกายในแต่ละพื้นที่ไม่มีความแตกต่างกัน</p> <p>ข. เบื่อหน่ายต่อการทำงาน</p> <p>ค. สุขภาพร่างกายดี ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ</p> <p>ง. ภาษาวัดนธรรมคล้ายคลึงกัน</p> <p>28. ประโยคที่ว่า “เมืองมะขามหวาน” มีความสัมพันธ์กับภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร</p> <p>ก. จังหวัดเพชรบูรณ์สามารถปลูกมะขามหวานเป็นพืชเศรษฐกิจเพราะเป็นพืชทนต่อสภาพภูมิอากาศที่มีความแห้งแล้ง</p> <p>ข. จังหวัดเพชรบูรณ์มีมะขามหวานหลายพันธุ์ชนิด</p> <p>ค. มะขามหวานเป็นพืชที่ชอบอากาศชื้น</p> <p>ง. ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์นิยมรับประทานมะขามหวาน</p>					

ข้อคำถาม	ค่าความสอดคล้อง			รวม	ข้อเสนอแนะ
	IOC				
	1	0	-1		
<p>29. ภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีอากาศร้อนจัดมีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชากรอย่างไร</p> <p>ก. ฝนตกมากจะทำลายธรรมชาติเกิดน้ำท่วม</p> <p>ข. อากาศร้อนจัดจะทำลายพืชพรรณธรรมชาติ</p> <p>ค. ฝนตกช่วยให้ประชากรบางพื้นที่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น</p> <p>ง. อากาศร้อนจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและเกิดโรคติดต่อได้ง่าย</p> <p>30. เพราะเหตุใด ประชากรในบางพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์จึงนิยมปลูกสร้างบ้านแบบทึบสองชั้น</p> <p>ก. เพื่อความสวยงาม</p> <p>ข. เพื่อป้องกันน้ำท่วม</p> <p>ค. เพื่อป้องกันความหนาวเย็น</p> <p>ง. เพื่อป้องกันอากาศที่ร้อนจัด</p>					

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

**ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ (ฉบับก่อนเรียน)**

ข้อ คำถาม ที่	แบบทดสอบฉบับที่ 1 (ก่อนเรียน)					ข้อ คำถาม ที่	แบบทดสอบฉบับที่ 1 (ก่อนเรียน)				
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	รวม	IOC		1	2	3	รวม	IOC
1	1	1	1	3	1	16	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1	17	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1	18	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1	19	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1	20	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1	21	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1	22	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1	23	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1	24	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1	25	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1	26	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1	27	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1	28	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1	29	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1	30	1	1	1	3	1

จกตาราง การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ฉบับก่อนเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่า
ข้อคำถามผ่านการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าสูงกว่า 0.5 จำนวน 30 ข้อ

**ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาท้องถิ่นเพชรบูรณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ (ฉบับหลังเรียน)**

ข้อ คำถาม ที่	แบบทดสอบฉบับที่ 2 (หลังเรียน)					ข้อ คำถาม ที่	แบบทดสอบฉบับที่ 2 (หลังเรียน)				
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	รวม	IOC		1	2	3	รวม	IOC
1	1	1	1	3	1	16	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1	17	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1	18	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1	19	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1	20	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1	21	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1	22	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1	23	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1	24	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1	25	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1	26	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1	27	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1	28	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1	29	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1	30	1	1	1	3	1

จากราย การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ฉบับหลังเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่า
ข้อคำถามผ่านการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าสูงกว่า 0.5 จำนวน 30 ข้อ

ภาคผนวก จ

การหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

**การแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉบับก่อนเรียน)**

แบบทดสอบฉบับที่ 1 (ก่อนเรียน)				แบบทดสอบฉบับที่ 1 (ก่อนเรียน)			
ข้อที่	ตัวเลือก ที่ถูก	ค่าความยาก ง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ข้อที่	ตัวเลือก ที่ถูก	ค่าความ ยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)
1	ง	0.42	0.50	16	ก	0.53	0.21
2	ง	0.64	0.21	17	ง	0.89	0.28
3	ก	0.89	0.28	18	ค	0.42	0.57
4	ก	0.85	0.28	19	ข	0.60	0.64
5	ง	0.46	0.35	20	ข	0.40	0.50
6	ค	0.53	0.50	21	ง	0.45	0.25
7	ก	0.71	0.28	22	ง	0.40	0.50
8	ข	0.85	0.28	23	ข	0.40	0.64
9	ก	0.53	0.21	24	ค	0.60	0.50
10	ข	0.53	0.21	25	ข	0.53	0.53
11	ช	0.64	0.57	26	ง	0.46	0.35
12	ข	0.53	0.21	27	ก	0.64	0.71
13	ข	0.57	0.71	28	ก	0.64	0.71
14	ข	0.53	0.64	29	ค	0.60	0.78
15	ง	0.46	0.50	30	ง	0.64	0.71

จากตาราง การหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับก่อนเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่า เป็นข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ในระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

**การแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉบับหลังเรียน)**

แบบทดสอบฉบับที่ 2 (หลังเรียน)				แบบทดสอบฉบับที่ 2 (หลังเรียน)			
ข้อที่	ตัวเลือก ที่ถูก	ค่าความ ยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ข้อที่	ตัวเลือก ที่ถูก	ค่าความ ยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)
1	ก	0.71	0.28	16	ก	0.50	0.42
2	ก	0.57	0.42	17	ข	0.57	0.42
3	ค	0.64	0.28	18	ข	0.60	0.21
4	ง	0.60	0.21	19	ก	0.60	0.35
5	ง	0.64	0.21	20	ข	0.53	0.35
6	ข	0.67	0.35	21	ข	0.46	0.35
7	ง	0.57	0.42	22	ก	0.42	0.41
8	ง	0.75	0.21	23	ค	0.57	0.42
9	ข	0.57	0.42	24	ข	0.60	0.21
10	ค	0.64	0.42	25	ง	0.60	0.35
11	ค	0.75	0.35	26	ก	0.53	0.25
12	ข	0.53	0.50	27	ข	0.53	0.25
13	ก	0.60	0.35	28	ก	0.64	0.28
14	ค	0.64	0.28	29	ง	0.60	0.21
15	ข	0.57	0.50	30	ค	0.64	0.28

จากตาราง การหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับหลังเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่า เป็นข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ในระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางอนงค์ เนตรทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	17 กันยายน 2504
สถานที่เกิด	อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
ประวัติการศึกษา	ค.บ. สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ (วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์เดิม) พ.ศ. 2534
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
รางวัลเกียรติประวัติที่ได้รับ	- ครูแกนนำ กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำปี 2544 - ครูแกนนำดีเด่น กรมสามัญศึกษา จังหวัด เพชรบูรณ์ ประจำปี 2545 - ครูต้นแบบกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำปี 2545 - ครูดีศรีเพชรบูรณ์ ประจำปี 2545